

TURISTICKÉ NOVINY

2. číslo 2019 | zdarma

DOLNÍ SLEZSKO

To není jen Wrocław, ale kulturní památky rozestřené po celém regionu, včetně hradů a paláců, ale i krásných Sudet.

OPOLSKO

Opolsko jsou krásné hory, řeky a jezera, staré lesy, ale také místo plné památek, zábavy města, neobvyklé regionální kultury a především jedinečná přátelská atmosféra pro turisty.

VÝCHODNÍ ČECHY – KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Královéhradecký kraj se může pochlubit nejvyššími českými horami či fascinujícími skalními městy.

SEVERNÍ MORAVA A SLEZSKO

Navštivte unikátní technické atraktivity severní Moravy a Slezska, které jsou umístěny na Technotrase.

STŘEDNÍ MORAVA

Kromě největšího „highlight“, který představuje město Olomouc s památkou UNESCO, nabízí Střední Morava také řadu dalších míst, která stojí za vidění. To nejlepší z přírodního bohatství najdete v CHKO Litovelské Pomoraví, které můžete objevovat pěšky, na kole nebo dokonce z raftu. Nezapomente si udělat zastávku v Javoříčských jeskyních a v nedalekém pohádkovém hradu Bouzov.

ZÁPADNÍ SUBREGION

Euroregion Silesia ležící v Západním Subregionu je nádhernou destinací s nezapomenutelnými událostmi a úžasnými místy.

VÝCHODNÍ ČECHY – PARDUBICKÝ KRAJ

Východní Čechy - ráj pro fanoušky koní, vojenské historie, památek a cyklo dobrodružství.

BESKYDY A SLEZSKO

Beskydy jsou ideální pro každého i méně zkušeného turistu, několik desítek kilometrů skvěle značených tras vám poskytne spoustu příležitostí k pořádání zajímavých výletů. Pokud hledáte více vzrušení a adrenalinu je tady pro vás Babí hora, jinak známá jako Královna Beskyd.

JESENÍKY

Nejvyšší moravské hory Jeseníky jsou turistickým a cyklistickým rájem pro všechny, kteří milují vrcholky hor a skvělé výhledy do krajiny.

TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO (PL)

Zve vás na polskou stranu Těšínského Slezska, regionu nabízejícího mnoho atrakcí pro turisty, kteří hledají nádherná horská panoramata a aktivní formy turistiky. Perfektní podmínky nabízejí pohoří Beskydy Błatnia, Równica, Barania Góra, Czantorii a Stożek

TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO (CZ)

leží v pohraniční oblasti severovýchodní části severní Moravy a Slezska. Nejatraktivnější část regionu tvoří Těšínské Beskydy, které jsou oblíbeným výletním místem. Navštívit zde můžete Javorový vrch, Velkou Čantoryji, Gírovou, Kozubovou, Ostrý, Studeničný. Územím protéká řeka Olše.

www.tourism-pl-cz.eu

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

OBJEVTE V JESENÍKÁCH POKLADY LIDSKÉ TVOŘIVOSTI

Jeseníky a Rychlebské hory jsou bezesporu ideálním místem pro milovníky horské přírody a pohybu na čerstvém vzduchu. Pradědova říša a sousední hraniční pohorí však ukrývají i jiné poklady. Jsou totiž doslova posety jedinečnými stavbami, v nichž jsou vepsány mnohdy až neskutečné příběhy tamních obyvatel.

Hned dvěma národními kulturními památkami se chlubí lázeňská obec Velké Losiny. Tamní nejstarší papírenská manufaktura ve střední Evropě vyrábí exkluzivní ruční papír neuvěřitelných čtyř sta let a ne nadarmo usiluje o zápis na Seznam světového dědictví UNESCO. Při návštěvě pozdně renesančního velkolesinského zámku si nezapomeňte povšimnout třeba nejstarších dvousedadlových nosítek na světě.

Do kategorie pozdně renesančních záalpských arkádových zámků patří také komplex Chateau Goldstein v Branné. Dlouhá léta chátrající památka zažívá znovuzrození jako zámecký butikový hotel. Pouhá prohlídka s průvodcem je ovšem také možná. Velmi originálně severskou renesanci v Jeseníkách reprezentuje zámek v Bruntále. Jeho půdorys má totiž tvar kruhové výseče a arkádové nádvoří je vystavěno do trojúhelníku. Nicméně i zámecké interiéry stojí za návštěvu.

Jedinečnou ukázkou lidové architektury Slezska je kosárna v Karlovicích u Vrbna pod Pradědem, která právem požívá taktéž nejvyššího stupně památkové ochrany. A proč kosárna? V počátcích budova sice fungovala jako hamr, ale od roku 1725 v ní byly

vyráběny kosa, srpy, dráty a jiné zemědělské náčiní.

Opravdu výjimečné architektonické poklady objevíte také v Rychlebských horách. Na skalnatém ostrohu nad slezským Javorníkem se tyčí národní kulturní památka, zámek Jánský vrch. Příjemnou procházkou od něj mimo jiné dojdete do Račického údolí. Tam uprostřed zeleně spatříte barvami a ladnými křivkami roztačenou budovu Tančírny.

Při toulkách jeseníckými a Rychlebskými horami nahlédnete i do tamních kostelíků a kapliček. Možná budete překvapeni, jaké poklady skrývají. Kaple v Lipkách u Rýmařova je považována za perlu severomoravského baroka, kaplička na Kapličkovém vrchu v Malé Morávce ukrývá jedinečný malovaný kazetový strop, um mistrů tesařů mů-

žete obdivovat u roubených kostelíků v Klepáčově, Žárové či Maršíkově. Mezi rychlebské rarity patří kostel sv. Josefa v Žulové, jehož zvonice vystupuje z věže středověkého hradu. Za pozornost stojí

také farní kostel v téměř zapomenuté osadě Travná u polských hranic. Autorem stavby je architekt vídeňské radnice a jeden z nejvýznamnějších tvůrců 19. století Friedrich von Schmidt.

ŠUMPERK – MALÁ VÍDEŇ

S historií města Šumperka se můžete seznámit prostřednictvím příběhů významných měšťanů spjatých s vilami a paláci postavenými v 19. a na počátku 20. století. Proč si město vysloužilo přívlastek Malá Vídeň? Co stojí za jeho rozkvětem? Proč Karl Seidl nechal zbourat kus městských hradeb a proč Oberleithnerům přišel vhod požár šumperského špitálu? Odpovědi na vás čekají na trase prohlídkového okruhu Po stopách Malé Vídně.

Už od založení města v druhé polovině 13. století, kdy začaly vznikat soukenické a plátenické cechy, představovala textilní výroba základní hospodářský pilíř města. V roce 1708 udělil císař Josef I. šumperským pláteníkům privilegium, díky němuž směli vyrábět látky mezulán, barchet a trip. Na výrobu tripu, lesklé látky používané zejména pro sváteční ošacení, měl Šumperk v rámci habsburské monarchie dokonce monopol.

Tuto výhradní pozici však začalo město postupně koncem 18. století ztrácet. Šířící se manufakturní produkci nebyli jednotliví řemeslníci schopni konkurovat. Jejich vysoká odbornost, ale i levná pracovní síla však přilákaly do Šumperka vídeňského obchodníka Klapperotha, který si zde v roce 1785 zřídil jednu z prvních manufaktur na výrobu manšestru. Jeho úspěšné podnikání následovali v průběhu 19. století další podnikatelé. V roce 1900 ve městě sídlilo kolem dvaceti velkých a středně velkých lnářských a hedvábnických továren.

V souvislosti s průmyslovou revolucí a růstem bohatství šumperských obyvatel se výrazně změnila i podoba města. Nároky měšťanů na bydlení se značně zvýšily, což vedlo k vlně přestaveb a nové výstavbě. Rozvoj města změnil i zažitý zvyk a společenské normy. Zatímco na konci 18. století bylo téměř nemyslitelné, aby příslušník

„smetánky“ bydlel mimo zdi hradeb, které určovaly centrum města, o sto let později si podnikatelé nechávali stavět své vily právě na předměstí, které skýtalo dostatek prostoru i pro okrasné zahrady. Inspiraci pro tyto stavby nalézali během svých obchodních cest v tehdejší hlavní městě rakouské monarchie – Vídni.

Procházka nazvaná Po stopách Malé Vídně – tak město na konci 19. století označil cestovatel Jan Havelka z Loštic – vás během hodiny a půl zavede od budovy bývalé městské knihovny, již nechal v letech 1893–94 postavit šumperský lékárník Eduard Hackl až do parku Smetanovy sady, který navrhl zahradník Engelbert Zdenek, jenž se vyučil zahradníkem v Kroměříži a svého času sloužil i ve Vatikánu v papežově osobní gardě.

Po cestě se zastavíte například i u Sieglovy vily, již se přezdívalo Hrad marnosti. Podle svědectví zakladatele šumperského muzea Hanse Höni-

ga byl autorem projektu sídla vlivné šumperské rodiny textilníků vídeňský architekt dánského původu Theophil von Hansen, který je považován za jednoho z nejvýznamnějších architektů novorenesančního stylu pro město Athény. Hansenovo autorství však vyvrací některé odborníci. Pod dochovanými plány je podepsán šumperský stavitel Josef Bayer. V současné době ve vil-

ce s okrasnou zahradou sídlí internát Střední zdravotnické školy Šumperk.

Prohlídkový okruh, čítající celkem 24 míst, si mohou návštěvníci Šumperka projít sami s pomocí plánu, který je k dostání v Informačním centru Šumperk v budově divadla, prostřednictvím mobilní aplikace a od června do září i v doprovodu průvodců.

MÍSTA V JESENÍKÁCH ŠITÁ NA MÍRU DĚTEM

Výletování s dětmi, ať si kdo chce, co chce, říká, vyžaduje kus odvahy a trpělivosti. Pro nás vytoužený výlet do přírody může být pro ratolesti zcela nezáživým. V Jeseníkách, Rychlebských horách a pod Králickým Sněžníkem ovšem existují místa, kde se rozhodně nudit nebudou.

Naučné stezky s dětmi

Milujete-li horské túry, rozhodně se s dětmi vydejte na naučné stezky, které v Hrubém Jeseníku vytvořil spolek Actaea. Přírodní i kulturní dědictví jeseníckých hor totiž prezentují nenucenou a hravou formou. Okolí Pradědu tak poznáte se skřítkem od Petrových kamenů, s Koprničkem zase Jeseníky mezi Ramzovou a Červenohorským sedlem. Velkým kotlem provází malý skákající „hmyzák“ chvostokok Jeseníkia Filiformis. Z dílny spolku Actaea pochází i naučná stezka Bílá Opava nebo naučná stezka Údolím Lapků z Drakova vinoucí se kolem Černé Opavy z Mnichova u Vrbna pod Pradědem přes Drakov na Rejvíz, která je ideální také pro kola s vozíky. Na Rejvízi si ani s těmi nejmenšími nenechte ujít procházku po haťovém chodníku k Velkému mechovému jezírku, jehož rašeliniště vznikla už před 7 tisíci lety.

V nedalekých Priessnitzových lázních se můžete s dětmi vydat za tajemstvím Studničního vrchu třeba díky Stezce živé vody, stezce Vincenze Priessnitze nebo dětské stezce. Zavítat můžete také do tamního Háje vily Ozdravy, v němž je ukryt báječný labyrint.

V Koutech nad Desnou mají dětskou naučnou stezku Rysí skála vyprávějící pohádkový příběh o zbloudilém rysí samici s mláďaty. Dřevěnou sochu rysece Reny nepřehlédnete už při vstupu do areálu, samotný dvoukilometrový okruh se však nachází v okolí Medvědí hory.

Ačkoliv je vytvořen v horském terénu, je velice nenáročný a opravdu vhodný i pro ty nejmenší.

Pěšky, na kole nebo s kočárkem zvládnete 4,5kilometrový okruh ekostezky ve Švagrově u Vernýřovic. Jeho součástí jsou interaktivní a poutavé aktivity, které zpestří putování nejen dětem.

Za pohádkovými bytostmi i anděly

Bludičku Tulínku, skřítku Kokeše, čaroděje Dobroděje a mnohé další naopak

potkáte v Čarovném lese v Šumperku. Z příměstského lesa se pak vydejte Andělskou stezkou lemovanou velikými sochami andělů až do Andělária v Rejcharticích. U tamního venkovského kostela totiž objevíte Andělskou louku s tuctem těchto nebeských bytostí.

Stejnou úctu k řezbářskému řemeslu pocítíte v Pradědově galerii u Halouzků v Jiříkově u Rýmařova. Věřte, že i děti budou nadšené pěti stovkami vyřezávaných plastik, mezi nimiž nechybí domácí i exotická zvířata. V zahradách galerie se děti vyřádí na houpačkách, prolézačkách či kolotočích.

Za silou vody

Středověkými zlatokopy se stanete ve zlatokopecském skanzenu nedaleko Zlatých Hor. Skanzen s funkčními replikami středověkých hornických mlýnů s naučnou stezkou Údolím zlatých štol se nachází v malebném údolí říčky Olešnice. Možná právě tam vás překvapí provoz vodou poháněných mlýnů natolik, že budete chtít síle vody přijít na kloub osobně. V tom případě musíte rozhodně navštívit Mamutíkův vodní park. Právě tam poznáte Archimédovy zákony, tyrolský jez, ztracené kolo, či jak funguje buchar. Dle libosti na Dolní Moravě můžete s proudem vody ex-

perimentovat v dřevěných korýtkách, stavidlech, vodních mlýnech a sudech.

Kam na návštěvu za zvířátky

Nebo byste si snad přáli jen hodiny pozorovat ušlechtilý pohyb jelenů, drbat je pod bradou, nabízet pamlsky, které vám sežerou přímo z ruky? Takový sen vám splní jelení farma v Dětrichově u Jeseníku. Na ploše 14 hektarů se pohybuje přes sto jelenů, laní a kolouchů. Raritou nedalekého FaunaParku v Lipové-lázních jsou naopak volně létající papoušci. V Lipové se ovšem setkáte i s Diegem, tygrem ussurijským! Pořádnou zábavu si užijete s lemuřím rodinkou nebo párečkem surikat. Mezi další obyvatele patří dvě pumy, makakové, giboni, malí kosmani, klokani, pštrosi, želvy, lamy, sovy nebo černé labutě. U nás v Jeseníkách se ovšem také můžete ocitnout uprostřed africké savany. V malé osadě Jelení, jen jedenáct kilometrů od Vrbna pod Pradědem, se nachází malé soukromé muzeum Afriky. Nenápadné dvoupatrové stavení schraňuje na dva tisíce exponátů hmyzu, ptactva i velkých zvířat Evropy i Afriky. Mezi tamní rarity patří žirafa, nosorožec nebo dokonce polární medvěd.

MĚSTO OLOMOUC

Univerzitní město Olomouc je po Praze nejrozsáhlejší městskou památkovou rezervací v ČR. Právě proto je stotisícové město často označováno jako „malá Praha“. Olomoucká dominanta, Sloup Nejsvětější Trojice, je od roku 2000 na seznamu památek UNESCO. Turistický průvodce Lonely Planet Olomouc označil jako č. 1 skrytých pokladů Evropy (50 Secret Gems of Europe).

Co musíte vidět

Nejvýznamnější olomoucké památky jsou koncentrovány v lokalitě Horního, Dolního a Václavského náměstí. Hornímu náměstí dominuje Sloup Nejsvětější Trojice (UNESCO) a budova radnice s orlojem. Horní i sousední Dolní náměstí je obklopeno renesančními a barokními paláci, které vyprávějí příběh bohaté historie města. Obdivovat můžete také unikátní soubor kašen

s antickou tematikou. Jen pár kroků od Horního náměstí se tyčí výjimečná stavba gotického kostela sv. Mořice, která se pyšní jedním z největších varhan v Evropě, díky čemuž se zde každoročně v září koná Mezinárodní varhanní festival.

Mezi Horním a Dolním náměstím se můžete proplétat romantickými uličkami, kde narazíte na kostel sv. Michala s trojicí barokních populí dotvářejících charakteristické panorama města nebo kapli sv. Jana Sarkandra, kde byl na místě původní věznice umčen kněz Jan Sarkander. Když poté projdete Univerzitní ulicí, půjdete dále podél tramvajové tratě a vystoupáte Dómskou ulicí, spatříte monumentální novogotickou katedrálu sv. Václava a areál bývalého přemyslovského paláce, kde nyní sídlí Arcidiecézní muzeum. Muzeum získalo jako jediné v ČR prestižní označení „Evropské dědictví“ (European Heritage

Label). Muzeum vyniká nejen jedinečností a rozsahem svých sbírek vyprávějících příběh o téměř tisícileté duchovní kultuře olomoucké arcidiecéze, ale také bohatou historií danou jeho umístěním v areálu olomouckého hradu. Místo je spojeno s vraždou českého krále Václava III. roku 1306 a pobytem skladatele W. A. Mozarta, který zde zkomponoval 6. symfonii F-dur. Nedaleko Václavského náměstí můžete navštívit také Arcibiskupský palác, který je jediným veřejnosti zpřístupněným sídlem arcibiskupa ve střední Evropě.

Komentované prohlídky města

Informační centrum Olomouc, umístěné v budově radnice, nabízí v průběhu celého roku širokou škálu komentovaných prohlídkových okruhů městem i audioprůvodce pro individuální návštěvní-

ky i skupiny. Město můžete poznat také netradičně na pojízděném pivním baru, vozítkách segway, kolech i čtyřkolech nebo z lodi či raftu.

OLOMOUCKÉ BAROKNÍ SLAVNOSTI

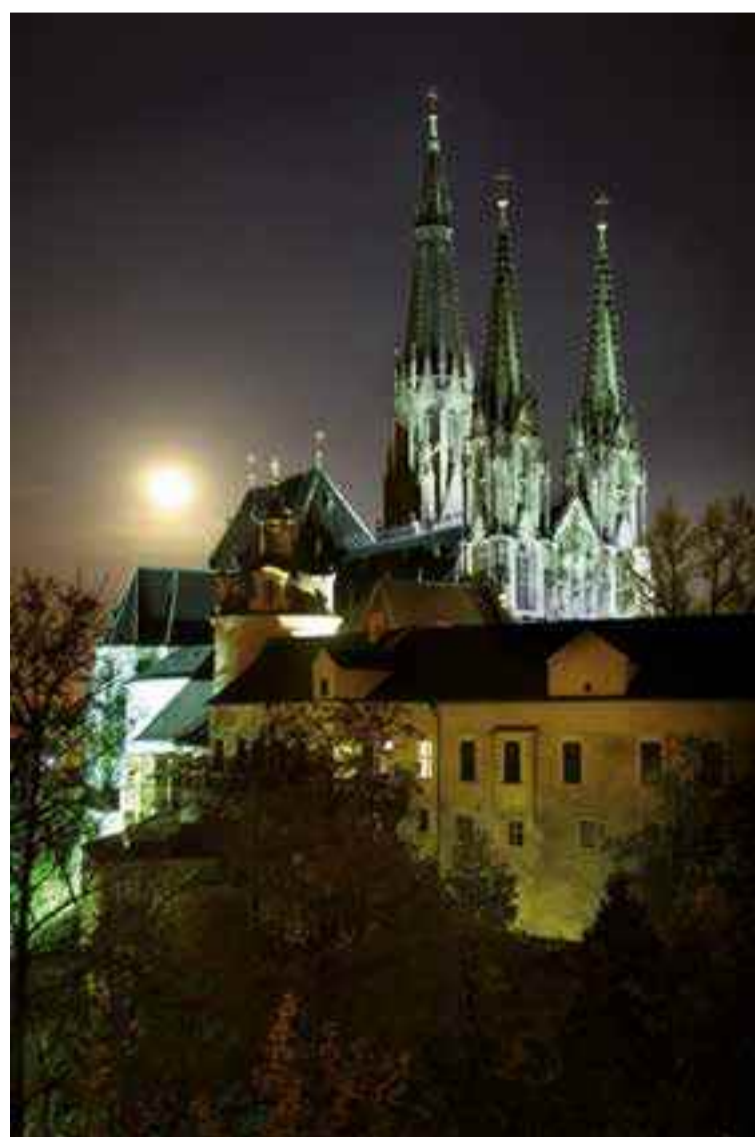
(7. – 28. 7. 2019)

Olomoucké barokní slavnosti jsou vždy očekávanou událostí léta. Divadelně operní představení s originálními díly barokních oper se odehrává ve světově unikátní replice barokního divadla.

VÁNOČNÍ TRHY V OLOMOUCI

(22. 11.–24. 12. 2019)

Vánoční trhy jsou tradiční akce s neopakovatelnou atmosférou uprostřed historické Olomouce. Můžete se těšit na bohatý program s populárními skupinami všech žánrů, divadlem pro malé i velké, adventní zvyky, dobové atrakce, vyřezávaný betlém i zpívání koled. Výrobky spojené s Vánoci a zimou, bohaté občerstvení a vyhlášený punč nabízí více než stovka stánků.

KRÁLICKÁ PEVNOSTNÍ OBLAST

Fenomén, který žije celý rok

Kde najdete největší koncentraci vodních pevnostních staveb u nás?

V Králické pevnostní oblasti (kpo)! Leží mezi kótou Maliník a Zemskou bránou.

Jaká muzea ji tvoří? Dělostřelecká tvrz Bouda, Hůrka, Pěchotní srub K-S 5 U potoka, K-S 8 U nádraží, K-S 14 U Cihelny, ale také třeba Muzeum Vysoký kámen, Vojenské muzeum Lichkov a Králíky i Památník obětem internace. Rozhodně nepochybně o tom, že se z tohoto ojedinělého prostoru stal naprostý fenomén, který žije díky úsilí mnoha nadšenců po celý rok. Oblíbené jsou například společné víkendy muzeí a památníků, které se konají od dubna do října, zpravidla poslední víkend v měsíci. A co se při nich odehrává? Provozovatelé otevřou muzea i mimo běžné zvyklosti, prodlouží tradiční otevírací dobu a připraví si řadu atrakcí či překvapení. Můžete tu spatřit například průvodce v dobových uniformách a s výzbrojí, ale také třeba různé vý-

stavy, speciální prohlídkové trasy nebo četné prezentace bojové techniky. Tou největší je na Králicku každý rok koncem srpna Akce Cihelna. Ani tentokrát nebude chybět řada bojových ukázek v režii vojenskohistorických klubů pře-

vážně s tématem druhé světové války, ale také prezentace České armády či integrovaného záchranného systému. Takže, v polovině srpna, přesněji od 16. do 18., na viděnou.

www.kpo1938.com

OSVĚŽENÍ, ODPOČINEK I ROMANTIKA. TO VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ

Odpočíte si v krásné přírodě, osvěžte se v malebném údolí řek a rybníků, zažijte tu pravou romantiku v horské přírodě nebo u vody!

Kam vyrazit na příjemné pláze? Určitě na Pastvinskou přehradu! Ubytujte se v kempu Šlechtův palouk a prožijte pohodovou dovolenou! Půjčte si lodku nebo šlapadlo a prozkoumejte veškerá zákoutí přehrady. A nezapomeňte, že Pastviny jsou také rájem rybářů! Děti dozajista nadchne vláček Pastviňáček, který jezdí kolem přehrady a seznamuje všechny cestující s historií tohoto pozoruhodného místa. Pohodové letní

koupání zažijete na rybníku Dlouhý, který je součástí Lanškrounských rybníků. Pro děti je tu k dispozici lanové centrum s různými překážkami, na nichž si mohou vyzkoušet svoji zručnost a zdatnost. Také rybník Broumar s kempem a koupalištěm vás jistě potěší. A pozor! Už od příští sezóny, roku 2020, se můžete těšit na zrekonstruované koupaliště, nové herní prvky v dětském bazénu a nové sociální zařízení v kempu! To pravé osvěžení na vás čeká též na koupališti v Dobrušce nebo v nově zrekonstruovaném Aquaparku v Ústí nad Orlicí. Zde mů-

žete relaxovat na masážních lehátkách a děti pak mohou otestovat spoustu vodních atrakcí! Tu pravou romantiku tady můžete zažít při večerním koupání! Stejně tak jako na jednom z nejromantičtějších míst zdejších hor, Zemské bráně, v kaňonu Divoké Orlice. Podél koryta řeky s několika tůňmi na ochlazení vede naučná stezka, která vás při romantické procházce zavede k Pašerácké lávce nebo k Ledvíčkově skále s jeskyní. Věřte, že u nás zažijete mnohem víc.

www.mojeorlickehory.cz

OCHUTNEJTE (NEJEN) PARDUBICKO

V sobotu 10. srpna 2019 se v Pardubicích rozhodně nudit nebudete.

V tento den začíná v parku Na Špici Sportovní park Pardubice, Pardubická juniorka, na dostihovém závodišti se koně s jezdci utkají v III. kvalifikaci na Velkou pardubickou steeplechase. A pokud jste skuteční gurmáni, neměli byste rozhodně vynechat třetí ročník Festivalu chutí, vůní a řemesel. Přestože pardubický zámek prochází rekonstrukcí, jeho nádvoří znovu poslouží jako vhodný prostor pro unikátní setkání regionálních producentů. Ti nabídnou to nejlepší ze svých dílen, zahrad, sadů a kuchyní. Festivalu chutí, vůní a řemesel se tradičně účastní desítky certifikovaných výrobců. Ostatně platná certifikace Asociace re-

gionálních značek je podmínkou účasti. Víte, že v turistické oblasti Pardubicko existují dvě označení certifikovaných produktů? Jedná se o KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt a ŽELEZNÉ HORY regionální produkt. Z výrobků jmenujme například Železnohorský ležák, Třemošnické těstoviny, Kunětickou zmrzku či mléčné výrobky z farmy Apolenka. Na akci jsou však zváni výrobci z celé republiky, takže poznáte nejen východočeské speciality. Po celé odpoledne se budou na zámku konat nejrůznější workshopy, nebudou chybět ani moderované rozhovory s producenty a prezentace řady výrobků. Přijďte na pardubický zámek, ať víte, co jíte!

www.topardubicko.cz

ČESKOMORAVSKÝM POMEZÍM NA KOLE, PĚŠKY I CYKLOBUSEM

Jezdíte rádi na kole a hledáte tip na další výlet? Pak pro vás bude tou pravou volbou Českomoravské pomezí.

Region, který kromě romantických měst Litomyšl, Polička, Svitavy, Vysoké Mýto a Moravská Třebová nabízí také nádhernou přírodu s hlubokými lesy, loukami, rybníky a pískovcovými skalními městy, je protkán hustou sítí cyklotras a pěších tras. Určitě si z nich vyberete i vy! K oblíbeným lokalitám patří Toulcovy maštale s několika rozhlednami a speciálními trasami vhodnými zejména pro horská kola i kopcovitá oblast Žďárských vrchů na Poličsku nebo údolí řeky Křetíny v okolí hradu Svojanova. Můžete se vydat na projížďku krajinou rybníků u Vysokého Mýta či vystoupat z Litomyšle až k rozhledně na Kozlovském vrchu.

Atraktivní cyklotrasy nabízí také lesní areál Brand a další místa v okolí Svitav, odkud můžete pokračovat malebným údolím až k rozhledně Járy Cimrmana v Březové nad Svitavou. Pozadu nezůstává ani Moravskotřebovsko s jedinečným systémem Hřebečských důlních stezek a vyhledávanými cyklotrasami v oblasti Křenova či Jevíčka. Mírně zvládnutá krajina Českomoravského pomezí poskytuje ideální terény nejen pro rodiny s dětmi a rekreační cyklisty, ale na své si tu přijdou i náročnější sportovci. Pokud budete chtít pošetřit síly a nechat se přiblížit k nejzajímavějším turistickým cílům, je pro vás po celé léto připraveno hned pět cyklobusů. Území Českomoravského pomezí budou každý víkend brázdit až do 29. září.

www.ceskomoravskempomezí.cz

PŘEHRADA LES KRÁLOVSTVÍ – STOLETÁ KRASAVICE NA LABI

Několik kilometrů od Dvora Králové nad Labem směrem na Hostinné proti proudu Labe se nachází vodní nádrž Les Království (dříve též Těšnovská přehrada). Výstavba přehrady probíhala v letech 1910 až 1919.

Primárním účelem vzniku přehrady bylo zamezení ničivým povodním na Labi. Přehrada je turisticky vděčným cílem pro své až pohádkové vzezření. Zdobné věžičky na hrázi i další objekty přehrady odkazují na to, že naši předci dbali nejen na

technickou stránku, ale také na estetický vzhled stavby. V těsné blízkosti přehrady se nachází parkoviště a několik občerstvení a restaurací, z nichž jedna sídlí přímo ve vile stavitele přehrady. www.prehrada-les-kralovstvi.cz

DO POTŠTEJNA PO STOPÁCH RYTÍŘE MIKULÁŠE

Malebné městečko Potštejn v podhůří Orlických hor je oblíbeným cílem trampů, vodáků, cyklistů a vůbec turistů všeho druhu.

Na kopci nad hlubokým údolím řeky Divoké Orlice, stojí rozsáhlá zřícenina hradu, jenž kdysi patřival loupeživému

rytíři Mikulášovi, který zde měl zakopat poklad. Této pověsti uvěřil majitel potštejnského zámku, hrabě Chamaré, který zde poklad hledal tak usilovně, až hrad málem zbořil. O vrtoších hraběte Chamaré se zábavnou formou dozvíte při kostýmované prohlídce barokního

zámku v Potštejně. Nevynechte ani návštěvu místního pivovaru, jehož dobrá pověst daleko přesáhla hranice kraje.

www.potstejn.cz
www.zamekpotstejn.cz

POZVÁNKA NA ZÁMEK HUMPRECHT

Lovecký zámek Humprecht, stojící nedaleko Sobotky, je dominantou a jedním ze symbolů Českého ráje.

Byl postaven Italem Carlem Luragem v letech 1666 až 1668 pro Humprechta Jana Černína z Chudenic. Zámek má netypický elipsovité půdorys, na vrcholu věže je umístěn turecký půlměsíc. V prvním patře je 16 metrů vysoký ho-

dovný sál s výraznou akustikou, o patro výše se můžete pokochat výhledy na krajinu Českého ráje z vyhlídkového ochozu. Když budete mít čas a chuť k návštěvám památek, pouhé čtyři kilometry od Humprechta stojí jeden z nejkrásnějších českých hradů – hrad Kost. www.humprecht.cz

DO ŽACLÉŘE ZA PEVNOSTÍ A HORNICKÝM SKANZENEM

„Obr na prahu Krkonoš“. Tak zní přezdívka jedné z největších pevností československého opevnění z konce 30. let 20. století.

Mohutná pevnost na hřebeni nad městem Žacléř měla bránit vpádu německých vojsk na Československé území, ale v roce 1938 byla rozestavěná opuštěna v důsledku tzv. Mnichovské dohody. Nadšenci ze zdejšího vojensko-historického klubu pevnost zpřístupnili

včetně rozsáhlého podzemí, kde můžete spatřit, jakým způsobem a technikou se pevnost budovala. V nedalekém hornickém skanzenu v areálu bývalého černouhelného dolu můžete navštívit část podzemí, prohlédnout si vybavení dolu nebo vylézt na 52 metrů vysokou těžní věž, ze které se vám naskytne panoramatický výhled na Krkonoše a okolní vrchy. www.stachelberg.cz
www.djs-ops.cz

DO ČESKO-POLSKÉHO PŘÍHRANIČÍ ZA FESTIVÁLEM ZÁŽITKŮ

Celkem osmi zážitků na téma vojenské historie se můžete zúčastnit v turistické oblasti Kladského pomezí.

Letošní ročník Festivalu zážitků představí způsob obrany měst od dob středověku přes raný novověk až po druhou světovou válku. V záplavě

historických uniforem a za hradbami opevnění si budete moci vyzkoušet, jaké to bylo chránit město před nepřáteli, seznámíte se s různými druhy zbraní a procvičíte i hlavu při řešení různých úkolů. Zájemci o nevěšední zážitky pro všechny generace ovšem nemusí

čekat až do léta. Na webu www.festivalzazitku.cz je vidět výčet všech aktivit již dnes. Každý týden bude vždy jeden ze zážitků představen podrobně, a to včetně dalších možností, co podniknout v dané lokalitě. www.festivalzazitku.cz

V KRÁLOVÉHRADECKÉM DIGITÁLNÍM PLANETÁRIU SE PROLÉTNETE MEZI HVĚZDAMI

Na jižním okraji Hradce Králové stojí originální budova digitálního planetária připomínající létající talíř UFO.

Soustava pěti speciálních projektorů promítá na kupoli stropu přednáškového sálu prostorové zobrazení noční oblohy a vesmíru. Díky dokonalému softwaru může průvodce zobrazit libovolné

místo ve známém vesmíru dle přání návštěvníků. Zážitkem je třeba průlet kolem Mezinárodní vesmírné stanice. Součástí prohlídky je také prostorová projekce tematických filmů. Královéhradecká hvězdárna nabízí také možnost klasického astronomického pozorování. www.planethk.cz

KDO VYMYSLIL SLOVO ROBOT?

Lidé se poprvé setkali se slovem robot v roce 1920 při premiéře divadelní hry Karla Čapka – R.U.R. (Rossumovi Uni-verzální Roboti).

Karel Čapek ve svém díle předpověděl existenci umělé inteligence, její možnosti, ale i hrozby jejího zneužití. Tento velký český spisovatel se narodil v roce 1890 v podkrkonošském městečku Malé Sva-

toňovice. V Malých Svatoňovicích můžete navštívit Muzeum bratří Čapků a dozvědět se tak více o životě a díle Karla, i jeho bratra, spisovatele a malíře Josefa Čapka, který je považován za vynálezce slova robot. O místech spojených s životem a tvorbou sourozenců Čapkových se můžete také dozvědět více na novém webu www.karelcapek.cz

MORAVSKOSLEZSKÝM KRAJEM PO STOPÁCH VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ

Vydejte se na cestu plnou poznání, kterou vás budou provázet Freud společně s Mendelem a mnoha dalšími velikány. Když se pořádně zaposloucháte, možná v dále uslyšíte skotačivé pasáže Janáčkovy Lišky Bystroušky, nebo tóny některé z Beethovenových sonát... Vydejte se objevovat krásy severní Moravy a Slezska, kraje plné kontrastů. Ty se ostatně týkají i osobností, které se zde narodily nebo žily. Jsou z oborů stejně rozmanitých, jako je tento region.

Svou cestu můžete započít v malebném Příboře, kde se narodil zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud. Své sny a vzpomínky s ním bohužel už probrat nemůžete, ulehnout na pohovku, již právě Freud do terapeutických sezení zařadil, ale ano! Umístěna je přímo před jeho rodným domem, v němž vznikla skvělá interaktivní expozice věnovaná slavnému psychoanalytiku. Pohovka sice není přímo ta, kterou Freud používal, ale fotka na ní pořízená bude stát opravdu za to. A krásné snímky můžete udělat i cestou do místního piaristického kláštera, kde si můžete prohlédnout výstavu o Freudově životě a díle.

S okolím tohoto města je spojena ještě další skutečně významná osoba, která Česko proslavila! Johann Gregor Mendel, zakladatel genetiky a objevitel zákonů dědičnosti, se narodil v Hynčicích u Vražného, kde stojí přírodovědecký rodný dům s expozicí věnovanou jeho životu a práci. A ještě malá perlič-

ka: Když tento věhlasný vědec zemřel, rekviem v kostele dirigoval Leoš Janáček. Také o něm bude brzy řeč...

Nyní se ale vydáme směrem do Opavy, bílé perly Slezska, kde se nejprve zastavíme na zámku v Hradci nad Moravicí, jenž jakoby vypadl z pohádky. Dnešní podobu získal za panování rodu Lichnovských, kteří byli velkými milovníky hudby. Karel Lichnovský byl žákem geniálního Wolfganga Amadea Mozarta, jehož cembalo je zde vystaveno, hosty zámku byli i Paganini, Liszt či ruský car Alexandr I., který nesmírně obdivoval místní oboru a pověstný chov ovcí plemene merino. Se zámek je však nejvíce svázán příběhem Ludwiga van Beethovena, který právě zde složil svou Appassionatu. Říká se, že když se s knížetem Lichnovským jednou pohádal, utekl ke svému příteli do Opavy a zaklepání na jeho dveře prý bylo inspirací pro vznik slavného motivu z jeho symfonie č. 5 – Osudové.

A co se projít rodnou vískou dalšího velkého skladatele – Leoše Janáčka? Za příběhem tohoto hudebního genia vyrazte do Hukvald, kde se můžete vydat nejen do jeho rodného domu, ale také na největší hradní zříceninu na Moravě s přílehlou oborou s daňky a liškou Bystrouškou. Ano, čtete správně. Na Janáčkovu počest zde totiž již několik desetiletí sedí na bludném balvanu její bronzová socha. Lišku Bystroušku ale potkáte i v Ostravě, a to v náručí sa-

motného skladatele. Bronzová socha v životní velikosti symbolizuje úzké propojení Janáčka s Ostravou, kde také svou životní pouť skončil.

A Ostrava a osobnosti – to je kapitola sama o sobě... Industriální historii města významně poznamenal rod Rothschildů, jehož člen Salomon M. Rothschild vlastnil bývalé Vítkovické železářny (dnešní Dolní Vítkovice – svě-

tové unikátní industriální areál). Kdo by neznal alespoň některý popěvek z pera Ostraváků – Jaromíra Nohavici či Richarda Krajčů? A co úžasné zápisy do dějin sportu zdejších rodáků Ivana Lendla či Karla Lopraise, několikanásobného vítěze Rallye Dakar, kterou vyhrál s Tatrou? Mimochodem i tento vůz si můžete prohlédnout v Technickém muzeu Tatra v Kopřivnici, jehož součástí je

i úžasná expozice o zdejších rodákov, olympijském vítězi Emilu Zátopkovi...

Vypravte se na návštěvu míst, jež stojí za pozornost nejen proto, že jsou součástí života osobností, které – každá svým způsobem – ovlivnily běh událostí a nesmazatelně se zapsaly nejen do české historie. Vydejte se po stopách velikánů a zjistěte, jak jsou severní Morava a Slezsko pestré. 📍

TIP NA VÝLET: CYKLOSTEZKA OLŠE

Nechte se okouzlit neobvyklým půvabem Těšínského Slezska – jen málo kde najdete tolik kontrastů jako právě tady. Jih, to je malebná příroda Beskyd, kde se až dodnes uchovaly roubené chalupy a kostelíky, folklor i unikátní gorolské nářečí. Sever je naopak ovlivněn průmyslem a těžbou uhlí a je protkáán slepými rameny Odry a rybníčními soustavami. Nechte se tímto krajem provést řekou Olší, podél níž se z nejvýhodnější položené obce Česka – Bukovce – táhne napříč celou oblastí až do Bohumína cyklostezka č. 10.

Už samotný počátek „expedice“, kdy se rozjedete údolím, které na jedné straně stráží Beskydy Slezské a na druhé zase Moravskoslezské, vás přímo uchvátí. Začít můžete vycházkou po naučné stezce vedoucí po okraji přírodní rezervace Bukovec Olecky až k nejvýhodnějšímu bodu Česka. Z Bukovce se cyklostezka vine přes nejvýhodnější položené město republiky Jablunkov, kde můžete navštívit světově unikátní muzeum Bible nebo se v Muzeu Těšínska seznámit s gorolskou kulturou. Z Jablunkova vás stezka povede přes Hrádek až do Bystřice, jejímž klenotem je dřevěný kostel Povýšení sv. Kříže. O pár kilometrů dál se ocitnete ve Vendryni, kde se rozhodně vypravte až k vápenným pecím z první poloviny 19. století. Odtud vás trasa provede Třincem až do Českého Těšína, kde Olše tvoří přírodní hranici mezi Českem a Polskem. K sousedům se bez problémů dostanete přes jeden z několika mostů a jejich návštěvu můžete spojit s prohlídkou Zámeckého vrchu s rotundou, gotickou věží a úžasným výhledem

na celé město. Z Českého Těšína pokračujte až k zámku a hlásné věži v Chotěbuzi, kde se stezka č. 10 napojuje na stezku č. 6100, po níž se dostanete až k Rybímu domu. Tady si můžete pochutnat na některé z rybích specialit a vyjíždku si zpestřit prohlídkou obřích akvárií, kde si budete připadat jako potápěč. Rozhodně si nenechte ujít ani návštěvu sousedícího Archeoparku Chotěbuz – Podobora. Návrsí, na němž se Archeopark rozprostírá, je jednou z nejvýznamnějších archeologických lokalit v zemi! Na tomto místě lidé žili už v pravěku a v 8. století tu Slované postavili své hradisko, jež připomíná i zdejší interaktivní expozice. Z Chotěbuzi se dále vydejte až do Luk nad Olší a napojte se na cyklotrasu č. 6257 vedoucí kolem rybníční oblasti až do Karviné. Nejprve dorazíte k Lázním Darkov obklopeným lázeňským a zámeckým parkem – oba rozhodně stojí za projíždku či procházku. Součástí zámeckého parku neboli parku Boženy Němcové je mimo jiné i obora s daňky a areál Le děníce tvořený slepým ramenem Odry. To můžete prozkoumat na zapůjčené loďce... Klenotem Karviné je historické náměstí s půvabným empírovým zámekem. Po jeho prohlídce můžete pokračovat až do Bohumína, k soutoku Olše s Odrou, kde můžete svůj výlet ukončit třeba prohlídkou pečotního srubu Na trati, jenž je součástí Technotrasy.

Tip: Cyklostezku dlouhou zhruba 80 kilometrů můžete pohodlně zdotat i na elektrokole – síť půjčoven a dobýjecích stanic se rozprostírá po celém Moravskoslezském kraji. Elektrokola si můžete půjčit například v Bukovci či Třinci. 📍

TIP NA VÝLET: MIKROREGION SLEZSKÁ HARTA

Co takhle si udělat výlet k moři? Nic moc si s sebou balit nemusíte a počítat můžete klidně jen s víkendem... Že se vám tak daleko jezdit jen na pár dní nevyplatí? Ale ano – my totiž máme na mysli Jesenické moře, jak se přezdívá nejmladší přehradě v České republice – Slezské Hartě.

Prozkoumat její krásy a okolní zajímavosti – a že jich není málo – můžete pěšky, na kole nebo z paluby lodi. Dáteli přednost pohledu na krajinu z „mořské“ hladiny, máte několik, a to velmi zajímavých možností. Tu největší možnou romantiku si užijete na palubě dřevěné plachetnice Santa Maria, která jako by byla vystřižená z dob Kryštofa Kolumba. Stejně silný zážitek budete mít díky plavbě na zbrusu nové velkokapacitní lodi Harta případně na elektroloďce, a pokud se budete chtít spolehnout na vlastní síly, zvolte některé ze šlapadel, která si můžete zapůjčit hned na několika místech kolem celé přehrady! Pokud preferujete poznávání okolí ze sedla kola, tady budete ve svém živlu. Překrásné výhledy na vodní hladinu zasazenou do kraje vyhaslých sopek, který je obklopen hřebeny Hrubého Jeseníku, vám prostě vezmou dech. A že nejste zrovna zdatní cyklisté? Nevadí! V Leskovci nad Moravicí si můžete vypůjčit elektroko! Místní cyklistické, ale i turistické stezky vás provedou kolem celé přehrady a zavedou například do nejstaršího města České republiky – Bruntálu. Jeho návštěvu můžete spojit s prohlídkou zdejšího zámku, relaxací ve skvělém wellness centru nebo procházkou na sopku Uhlířský vrch, na jejímž vrcholu stojí barokní kostelík

a na úpatí opuštěný tufový lom. Stezky se vinou také Mezinou, kde vás jistě ohromí Venušina sopka a přírodní památka Lávový proud, a dále kamenným průsmekem směrem k Razové, která se v roce 1998 stala dějištěm velkofilmu Johanka z Arku. Tady si rozhodně nesmíte nechat ujít chráněné území Razovské tufity a o kousek dál vápenou pec z roku 1912. Na druhé straně přehrady, nedaleko Roudného, kam se z Razové můžete nechat přepravit přívozem Rouza, si můžete vyšlapat sopky Malý a Velký Roudný. Na té vyšší rozhodně zdolejte i schody rozhledny, z níž se vám naskytne dechberoucí

pohled na hřeben Hrubého Jeseníku, Krnovsko, Opavsko, Beskydy i Oderské vrchy. S vulkanickou činností a historií mikroregionu se můžete podrobněji seznámit i na mnoha naučných stezkách.

Slezská Harta je ale i rájem rybářů, jachtařů i milovníků dračích lodí. Každý rok v létě se na přehradě koná největší závod dračích lodí v Moravskoslezském kraji! Stejně zajímavou akcí, tentokrát pro nadšence cyklistiky, je legendární závod Slezská Harta Superior Bike Maraton vedoucí kolem celé nádrže.

Tak neváhejte a vypravte se objevovat krásy mikroregionu Slezská Harta, který má pro každého něco! 📍

BIELSKO-BIAŁA

Bielsko-Biała je kouzelné město na úpatí Beskyd. Pod tímto jménem existuje teprve od roku 1951, kdy došlo ke spojení dvou obcí: Bielsko a Biała.

Nejmalebnější část Bielska-Białé tvoří historické náměstí spolu s přílehlými uličkami. Jeho podoba se od XII. století nezměnila – stejně jako tehdy náměstí lemují klikaté dlážděné uličky. V létě se na Starém rynku objevují zahrádky kaváren, kde si můžete dát dobrou kávu a pak třeba navštívit monumentální ka-

tedrálu svatého Mikuláše nebo zámek Sułkowských. Na prohlídku města stojí za to vyhradit si dostatek času. Centrum ukrývá mnoho malebných zákoutí, na které můžete při procházce narazit.

V infocentru v Bielsku-Białé nacházejícím se na Radničním náměstí (Plac Ratuszowy) si můžete vypůjčit audioprůvodce pro prohlídku Bielska-Białé, která je dostupná také v českém jazyce. Vycházka s virtuálním průvodcem trvá asi 1,5 hodiny. [📍](#)

BESKYDY Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

Lety větroněm a paragliding se těší stále větší oblibě i mezi amatéry. Místem, které již dlouhá léta přitahuje milovníky bezmotorového létání a paraglaidisty, je hora Žar.

Téměř každý den tu můžete vidět větroně neslyšně plachtící po nebi a kluzáky jemně se pohupující ve vzduchu. Vyhlídkové lety větroněm zde pořádá slavná Horská škola bezmotorového létání (Górska Szkoła Szybowcowa - www.glidezar.com), jejíž sídlo se nachází kousek pod dolní stanicí lanovky na horu Žar. Větroně se ne-

chají do odpovídající výšky vytáhnout letadlem - a pak si už můžete užívat ticho a výjimečné panorama Żywiecké kotliny. Mekkou paraglaidistů je také Skrzyczne, nejvyšší vrchol Slezských Beskyd. Probíhají zde mezi jinými mistrovství Polska v paraglaidingu a závody polské paraglaidingové ligy. Při těchto akcích si můžete zalétat v tandemu se zkušeným paraglaidistou a obdivovat krásy beskydské krajiny. Paraglaidingové školy a centra však za příznivého počasí nabízejí tandemové lety ze Skrzycznego celoročně. [📍](#)

STUDIO KRESLENÝCH FILMŮ

Jedním z kultovních míst v Bielsku – Białé je studio kreslených filmů, kde vznikly nejslavnější polské animované filmy - Bolek a Lolek a Rexík (Reksio).

Při prohlídce Studia kreslených filmů se dozvíte, proč Bolek a Lolek mají jen čtyři prsty na rukou a jak se kdysi – když ještě neexistovaly počítače - kreslily

animované postavičky a jak se vybarvovaly, dozvíte se i něco o zvuku. Vše je završeno promítáním animáku. www.sfr.com.pl [📍](#)

ETNOPARK – ŻYWIECKÝ ETNOGRAFICKÝ PARK V ŚLEMIENI

Beskydy jsou regionem s velmi bohatým folklorem. Tradiční dřevěné stavitelství, které z vesnic mizí hrozivou rychlostí a ustupuje novým zděným objektům, můžeme našťastí ještě vi-

dět ve skanzenech. Etnopark v Ślemieni je nejmladší skanzen v Polsku – byl otevřen v roce 2012.

Jsou zde shromážděny perly architektury Żywieckých Beskyd, mj. roubená

bělená budova staré školy s krásnou verandou, kompletní starý selský dvůr, unikátní sýpka – jeden z nečetných objektů tohoto typu dochovaných v Żywieckém regionu, chalupu kováře

s výbavou typickou pro středně zámožnou domácnost nebo neobyčejný dům s dřevorezbami v alpském stylu. Zdejší budovám byl vdechnut nový život – interiéry byly vytvořeny s maximální

úctou k tradicím, nacházejí se zde expozice ukazující veškeré aspekty života horalů. Atmosféru skanzenu dotvářejí sklípky a také přicestní kříže a kapličky. www.etnopark.pl [📍](#)

TĚŠÍNSKÝM SLEZSKEM NA HORSKÝCH KOLECH

Táhlé hřebeny Těšínských Beskyd, osobité podhorské vesnice s dochovanou lidovou architekturou, a zdejší

folklor. Oblast Těšínského Slezska je nádherný kus naší země, který je po právu vyhledáván právě pro svou

rázovitost a rozmanitost. Navštivte půdu, na které zakořenily tradice několika národů, a jenž oplývá řadou kulturních i přírodních krás.

Těšínské Slezsko leží v pohraniční oblasti severovýchodní části severní Moravy a Slezska a právě díky své poloze se zde můžeme setkat s prolínáním národů a kultur, které probíhá od časů dávnou minulých až dodnes. Jedno místo, tři národy. Kulturní bohatství a tradice, ale hlavně dar samotné přírody v zastoupení Těšínských Beskyd. To jsou důvody, pro které byste nás měli navštívit.

Návštěvníků Těšínského Slezska neustále přibývá a objevování Těšínských Beskyd na kole se stalo již tradiční záležitostí. Celou oblastí vede řada cykloturistických tras a spojení aktivního odpočinku s poznáváním zdejšího přírodního i kulturního bohatství a turistických atrakcí je čím dál častější. Velmi silně zastoupení zde mají aktivní

sportovci a milovníci horských kol, pro které jsou připraveny trasy rozmanitých obtížností. Trasy, jenž vyzkouší vaše schopnosti, prověří vaši fyzickou zdatnost a odhodlání vytrvat. Zároveň však nabídnou všudypřítomnou krásnou přírodu a dech beroucí rozhledy do krajiny.

Velmi dobrým společníkem pro poznávání Těšínských Beskyd na kole je portál MTB Beskydy, největší internetový cykloportál pro horská kola v Beskydech. Chcete strávit hezký sportovní laděný rodinný den, nebo pořádně šlápnout do pedálů a prověřit svou fyzickou zdatnost při zdolávání těžkých lesních terénů a náročných horských sjezdů? Až už se rozhodnete pro kteroukoli eventualitu, vybrat si můžete z tras rozmanitých obtížností. U každé MTB trasy naleznete její podrobný popis, délku, náročnost, převýšení a také přehled atrakcí, které můžete po cestě navštívit. Všechny trasy si můžete stáhnout ve formátu GPX do vaší

navigace či smartphonu a mít je tak neustále po ruce.

Javorový - Ostrý, to su moje šostrý, zpíval Jarek Nohavica. A svou „popularitu“ získaly tyto vrcholy oprávněně. Jsou totiž jako stvořené nejen pro turistiku, ale velmi oblíbené právě milovníky MTB. Vydejte se proto s námi třeba trasou „Z Tyry na Ostrý a Javorový“

Vyjedete z krásného údolí podhorské vesničky Tyry kolem vrcholu Ostrého k chatě Kozinec a dále k turistické chatě Ostrý. Zde se můžete výborně občerstvit a v případě nutnosti zde mají k dispozici základní vybavení na opravu kola. Následně pokračujete až pod chatu Javorový, z které jsou nádherné výhledy na město Třinec a Slezské Beskydy. Celková délka trasy činí 32 km, nastoupáte během ní 1381 metrů, ale hlavně zažijete jak nesmlouvavá, náročná, a hlavně krásná krajina Těšínských Beskyd je. 📍

PŘES TŘI STÁTY, NA TŘI PIVA... KOLEM TROJMEZÍ

Možná znáte Hřčavu, vesničku, která leží v nejvýchodnější části České republiky v Těšínském Slezsku. Na území Hřčavy se nachází mimo jiné TROJMEZÍ, bod, kde se setkávají hranice Česka, Slovenska a Polska. A právě na výlet kolem Trojmezí vás chceme pozvat.

Trojmezí, Těšínské Slezsko

Ideální je dojet na Hřčavu autobusem, v kombinaci s vlakem do Mostů u Jablunkova. Ale dá se samozřejmě autem. Dále je však třeba vyrazit pěšky.

Most na Trojmezí

Po žluté turistické značce se dejte směrem dolů k Trojmezí. U rozcestníku „Nad Čiernym“, již na česko-slovenské hranici, se rozhodněte zda se přímo na trojmezí bod chcete mrknout, a nebo pokračovat po zelené turistické značce do Čierneho. Varianta rovněž je po žluté pokračovat na Trojmezí, zde překonat potok na Slovensko a po modré značce pokračovat vpravo do Čierneho.

Každopádně projdeme pod nejvyšším dálničním mostem ve střední Evropě s výškou 81 m, který trochu upravil okolní panoráma. Most celkové délky 591 m je tvořen spojitou konstrukcí o devíti polích s rozpětím od 30 do 92 m. Nosnou konstrukci tvoří komorový nosník proměnné výšky od 2,70 do 5,00 m betonovaný letmo.

Pokud máte chuť na pivo, zamiřte do centra Čierneho do hospody s názvem „Šenk u Flora“ kde mají na čepu místní pivo Čierňan. Dále pokračujte podél cesty směrem na Skalité (necelý kilometr), a kolem Expressa U Grochála odbočte z hlavní cesty vlevo dolů, kde po asi 150m narazíte na rozcestník turistických tras „Čierne – Polesie“. Dále žlutou značkou vpravo, opět pod dálnicí D3 až na hranici s Polskem. Žlutá turistická značka využívá nově vybudovanou a nedávno otevřenou úzkou asfaltku.

Již na polské straně je postavena zajímavá luxusně vybavená „odpočívka“, jejíž osvětlení využívá buď sluneční energii a nebo vítr. Sem se dostanete

také přímo modrou značkou z Trojmezí kde cestou možná najdete zbytky starých opevnění, které bylo kdysi součástí rozsáhlého systému patřícímu k Jablunkovským šancím. Od těchto velkých šancí vedlo na východ i na západ pásmo drobnějších pevnůstek (Bařiny, Gírová, Hřčava, Bukovec - Kempa, Javořinka, Koniaków, Čierne...)

Mezi jednotlivými šancemi se začaly kolem roku 1830 stavět strážní budky, tzv. „čartaky“. Na hraničních přechodech byly celnice, tzv. „třicatky“. „Čartaky“ a „třicatky“ byly v provozu až do roku 1848. Na Valech stávaly významem i velikostí druhé největší šance na pomezí - malé šance V případě takto využitých modré značky však neouchutnate Čierňana.

Na Polském území pokračujte černou turistickou značkou, zhruba po 100 metrech narazíte na zelenou (vlevo), a ta vás dovede do Jaworzynki na tzv. Trzycatek. V hospodě Dragon mají dnes již Tyskie, ale ještě nedávno bylo Brackie, pivo pocházející z jednoho

z nejstarších polských pivovarů, který byl postaven v Cieszyne v roce 1846.

Zpět na Hřčavu se dostanete po žluté turistické značce nahoru kolem kostela. Nezapomeňte se však na začátku Hřčavy zastavit na Hřčavské čepované v Hospůdce Na Vyhlídce, kde se záro-

veň můžete pokochat výhledy nejen na onen nejvyšší dálniční most ve střední Evropě, okolní kopce a kopečky ale také na téměř celou trasu našeho výletu.

Celý výlet měří asi 10 kilometrů a dá se zvládnout v pohodě pěšky za půl dne i s ochutnávkami. 📍

TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO OD JARA AŽ DO PODZIMU

Turistická oblast Těšínské Slezsko leží v příhraniční oblasti Severní Moravy a Slezska a právě díky své poloze se zde můžeme setkat s prolínáním národů a kultur, které přetrvává dodnes.

Kouzelný i rozmanitý kout naší země je právem vyhledáván nejen pro své bohaté kulturní dědictví a tradice, ale také malebné vrcholky i poklidná údolí

Těšínských Beskyd. Přijďte a vychutnejte si vše, co tento krásný kus Česka ležící na česko-slovensko-polském pomezí nabízí.

Objevujte krásu Těšínských Beskyd. Zdejší krajinou vede řada turistických i cyklistických tras, je proto jako stvořená jak pro pěší, tak pro rekreační cyklisty i zaryté sportovní nadšence. Ať už

se rozhodnete pro kratší rodinný výlet, či delší hřebenevku z chaty na chatu, Těšínské Beskydy jsou vám nakloněny. Vydejte se například naučnou stezkou Po stopách rytířů na legendární opřednou horu Čantoryji. Budete-li mít sílu zdolat 118 schodů místní rozhledny, naskytne se vám nádherný pohled na krajinu tří okolních států - Polska, Česka a Slovenska.

Prožijte adrenalin a věnujte se aktivnímu sportu. Patříte-li k vyznavačům adrenalinu, zavítejte na Javorový vrch. Jedna ze zdejších turistických dominant je totiž zasvěcena paraglidingu. Tak proč nepoznat naši malebnou krajinu právě z ptáčích perspektivy? Dáváte-li přednost méně adrenalinové zábavě, aktivně zrelaxovat se můžete na některém ze zdejších golfových hřišť, například tom v Ropici, které právem náleží mezi TOP 10 golfových hřišť v Česku.

Oddejte se relaxaci. Oblast Těšínského Slezska vyloženě vybízí k relaxaci a opětovnému načerpání energie. Už jste vyzkoušeli sílu molekulárního vodíku? Pokud ne, můžete tak učinit v horském hotelu Excelsior v Dolní Lomné. Uvidíte, že po zdejších procedurách ve spojení se silou okolní přírody budete jako znovuzrození. Trápí vás podlo -

mené zdraví či pórázové stavy? Tým profesionálů z Lázní Darkov v Karviné vám bude nápomocen při rekondičních pobytech. Chcete se vrátit v čase? Dopřejte si netradiční požitek v Bylinských lázních v Komorní Lhotce založených již v roce 1860 a vyzkoušejte blahodárné účinky zdejších bylinných koupelí.

Zažijte folklor a tradice. Zdejší folklor a dodržování tradic jsou důvody, proč je Těšínské Slezsko vyhledávanou turistickou destinací. Typické jsou primárně pro oblast Jablunkovska, lidově nazývané Gorolie. Přehlídka gorolských zvyklostí, tradic a folkloru můžete kaž-

doročně vidat na rozmanitých přehlídkách a festivalech, k největšímu patří „Gorolski Święto“.

Ochutnejte regionální speciality. Že jste ještě neochutnali Placki z blachy? Neochutnat zdejší kuchyni by byla velká chyba. Hřčavské pivo či tradiční medovina už na vás čekají.

Vynikající sýry a produkty z mléka seženete na Farmě pod Filipkou.

Udělejte radost svým dětem. Mauglho stezka v Bohumíně, Rybí dům a Archeopark v Chotěbuzi, či zámek s parkem a areálem lodiček v Karviné. To je jen střípek z mnoha atrakcí, které vaše děti v Těšínském Slezsku zaručeně potěší. 📍

AKTIVNÍ TURISTIKA V LÉTĚ

Na hory

V Těšínském Slezsku atraktivita a možnosti relaxace najdou i lidé, kteří se nezajímají o historii, ale i ti, kteří si chtějí odpočinout a skvěle se bavit. Pro lidi sportovně založené nabízí tato oblast mnoho aktivit. Jednou z nich je plachtění na jezeře Goczałkowice. Čas od času se zde pořádají regaty. Bez problému lze na jezeře i rybařit. Jezero je každoročně zásobováno dravými druhy ryb jako jsou štiky, candáti a úhoři.

Vzhledem k hornatému terénu si nesmíte nechat ujít aktivitu jako je horská turistika. Těšínské Slezsko oplývá nejrozličnějšími horskými formami, které na každého zapůsobí svou jedinečností, krásou a majestátností. Jednou z takových hor může být hora Čantorie, která se tyčí nad městem Ustroň. Mnoho pahorků a stezek je upraveno pro každého turistu a můžeme je najít mimo jiné i v Golezowě. Například hora Chełm měřící 464 m n. m. a je jedním z nejoblíbenějších míst pro milovníky paraglidingu. Z vrcholku můžete obdivovat krásné výhledy na těšínské podhůří. Dalším příkladem může být Rownica (Ustroň), Stożek i Barania hora (Wisła), Błatnia (Brenna), Průsmyk Kubalonka nebo celá oblast horských vesniček

Istebna, Jaworzynka, Koniakow, které jsou ideální pro tento druh turistiky.

Paragliding

Pro ty, co potřebují více zážitků a určitou dávku adrenalinu, nabízí Těšínské Slezsko paraglidingové lety. Tento sport je v této oblasti velmi oblíbený právě v letním období. Za příznivého počasí se zde můžete setkat s paraglidisty. Nejčastěji jejich cesta začíná v Golezowě a jeho okolí (hora Chełm, Malá Čantorie). Během takového letu můžete obdivovat krásné výhledy na okolní krajinu, které vám vyrazí dech.

Nordic walking

V poslední době je jednou z nejoblíbenějších forem trávení volného času. Tato aktivita spojuje příjemné s užitečným: můžete kombinovat prohlídku místa s krásnými výhledy na Slezské Beskydy, Cieszyn, Skoczow, Strumień a okolí s cvičením a aktivním trávením volného času. Speciální trasy pro nordic

walking se nacházejí v Brenné, Istebné nebo Skoczowě, což potvrzuje názor, že tato forma trávení volného času je důležitým prvkem aktivní turistiky v Těšínském Slezsku.

Na kole

Na území Těšínského Slezska, Jastrzebia-Zdroju a Godowě se vyskytují různorodé (co se týče tematiky a obtížnosti) přeshraniční cyklistické trasy, které jsou podrobně popsány na stránkách www.infotur.olza.pl. Cyklotrasy jsou připravovány profesionálně a zobrazují nejzajímavější místa v regionu. O některých z nich se musíte dozvědět již nyní.

Wisłanská cyklotrasa

(Wisła-Ustoň-Skoczów-Ochaby Wielkie-Drogomyśl)

Na této cyklotrase se můžete seznámit s nejzajímavějšími místy Wisly, Ustroně, Skoczowa, Ochab Wielkich a Drogomyśla, které jsou umístěny nad nejdelší polskou řekou Wislou nebo

v její bezprostřední blízkosti. Celou cyklotrasu lze projet za 2 dny nepřilíš náročnou jízdou.

Stežka myslivosti

(Pruchna-Drogomyśl-Zabłocie-Frelíchów-Rykalec-Zarzecze-Zabiniac-Zamachy)

Tato trasa vám umožní prozkoumat na kole místa přírodní krásy, které se nacházejí v obcích: Strumień a Chybě, v mikroregionu tzv. Żabi Kraj u jezera Goczałkowice.

Trasa je poměrně krátká a lze ji projet za jeden den. Není příliš náročná.

Zámky v Piotrowkach

(Konczyce Wielkie-Konczyce Male-Zebrzydowice-Marklowice Gorne-Dolne Marklowice-Prstná-Petrovice u Karviné-Skrbeňsko-Golkowice)

Trasa navazuje na česko-polskou trasu kulturního dědictví. Poukazuje na nejzajímavější místa v obcích Hazlach, Zebrzydowice, Petrovice u Karvi-

né a také Godowě, které spojují řadu rekreačních a turistických zajímavostí nacházejících se v malebném pohraničním údolí řeky Piotrowki.

Trasa má charakter jednodenního přeshraničního nepřilíš náročného výletu.

Železná cyklotrasa

Jde o cyklotrasu na česko-polském pohraničí, která je dnes téměř 45 km dlouhá. Trasa je velmi příjemná a vede obcemi Godow, Zebrzydowice, Petrovice u Karviné a městy Karviná a Jastrzebie-Zdroj. Trasa vede částečně podél starých, již nepoužívaných železničních tratí, které procházely tímto mikroregionem. V jeho bezprostřední blízkosti se nachází mnoho turistických zajímavostí, například historický Zámek Fryštát v Karviné, bývalá lázeňská čtvrt Jastrzebia-Zdroju nebo dřevěný kostel Sv. Anny v Golkowichach. Na trase se nachází 5 odpočinkových bodů pro cyklisty.

Je to mladá trasa, která se pořád rozrůstá o další kilometry atraktivních tras pro cyklisty. 📍

ZVEME VÁS NA AKCE!

Týden beskydské kultury byl nejprve nazván "Svátkem hor". První ročník této akce se konal v roce 1935 v Zakopaném (Polsko). Hlavním cílem akce bylo vybudovat tradici. Vzhledem k vysokým nákladům (případně kvůli vysokým nákladům) byla akce v Zakopaném zrušena, ale její pokračování se podařilo obnovit v roce 1937 ve Wisle. A tak je tomu dodnes. Týden beskydské kultury se koná na přelomu července a srpna a má 50letou historii, během které prošel různými proměnami. Akce trvá 9 dní, během kterých můžete obdivovat vystoupení folklorních souborů z různých států a kontinentů.

Kino na Hranici je filmový festival, který se každoročně koná v Cieszynie

a Českém Těšíně od roku 1999. Jedná se o největší přehlídku filmů z Polska, České republiky a Slovenska. Jedná se o jedinečnou filmovou událost, která se odehrává již více jak 20 let v „jednom městě“, ale na obou stranách hranice. Město rozdělené řekou Olší spojuje most Družby, který zároveň symbolizuje myšlenku festivalu.

Od samého začátku, tedy od roku 1999, je hlavním cílem Kina na Hranici propagace středoevropského filmu na obou stranách hranice. Filmovou projekci doplňují koncerty, výstavy, besedy s umělci a workshopy. Bohatý a originální program a jedinečná atmosféra festivalu si získaly srdce tisíců fanoušků. Festival byl také oceněn lidmi z filmového prostředí.

Jednou ročně se na mostě Družby scházejí obyvatelé měst Cieszyn a Český Těšín. Tak začíná **Svátek tří bratří**, který se v těchto „dvou městech“ pořádá od roku 1991. Akce se koná vždy v červnu a přitahuje pozornost nejen místních obyvatel, ale i regionu a turistů. Ulicemi obou měst každoročně procházejí pestré průvody, pro návštěvníky jsou připraveny výstavy, aukce, soutěže, trhy a mnoho dalších zajímavostí. Program akce je přizpůsoben lidem všech věkových kategorií. Každý si zde něco najde. Svátek tří bratří je jednou z největších akcí v Cieszyně a Českém Těšíně a odkazuje na legendu o založení města v roce 810, kdy se tři synové krále Leszka III: Bolko, Leszko a Cieszko po dlouhé době vrátili do města svého

otce a plní radosti z opětovného shledání nazvali to město Těšín. Na místě tohoto setkání byla postavena „Studna

tří bratří“ - jedna z neznámějších studen, kterou každoročně obdivují tisíce turistů. 📍

TURISTICKÉ ATRAKCE, KTERÉ BY MĚL KAŽDÝ VIDĚT V TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU

Těšínské Slezsko je oblastí s nespočtem atrakcí, a to jak těmi historickými, tak i nově vzniklými. V tomto čísle novin, ale i v těch následujících, vám přiblížíme některé z nich.

Čantorie udělá dojem nejenom nádhernou vyhlídkou, ale i jinými atrakcemi. Jednou z takových atrakcí je Sokolarnia se spoustou ptačích druhů nebo bobová dráha vhodná i pro ty, kteří se bojí vysoké rychlosti. Kromě toho, když půjdete od horní stanice lanovky nahoru směrem k česko-polské hranici, narazíte na rozhlednu, ze které je krásný výhled na pohraničí tří států Polska, České republiky a Slovenska. A pro hladové je o něco dál na české straně k dispozici chata, ve které můžete ochutnat česko-polskou kuchyni.

Lesní park překvapení je to neobvyklá zoologická zahrada, kde můžete sledovat zvířata v jejich přírodním

prostředí. Některé z nich se volně procházejí po parku, díky tomu můžete pozorovat přirozené chování daňků, muflonů a zubrů.

Ustoň, kde se nacházejí obě tyto atrakce, je jedním z nejstarších měst a zároveň jediným lázeňským městem v mikroregionu. Je skvělým výchozím bodem na beskydské stezky. Zde začíná nejdelší stezka v polských horách Hlavní beskydská stezka (cca 496 km). Město se začalo rozvíjet v 18. století díky zde objevené železné rudě a první ocelárně z roku 1772. Díky tomu dnes můžeme navštívit Muzeum metalurgie a kování nacházející se na trase Technických památek Slezského vojvodství, ale také ochutnat minerální vody nebo vyzkoušet různé léčebné procedury.

Wisla je velmi oblíbenou turistickou destinací, která přijímá pobyt a volný čas lidem všech věkových ka-

tegorií a to v každém ročním období. Zvláštní pozornost si zaslouží Prezidentský zámek v Zadnim Groniu.

Všichni známe Trojměstí, ale slyšel někdo o Trojvisi? Beskydská Trojves se skládá z Jaworzynky, Koniakowa a Istebné. Všechny tři jsou typickými horalskými vesničkami, kde se dodnes uchovávala místní tradice.

Zajímavé dojmy spojené s poznáním výjimečné umělecké tvořivosti poskytuje obec Koniakow. Místní umělkyně dělají krajkové svetry, halenky, šaty, čepce a ubrusy. Zvláštní roli v propagaci této jedinečné tvorby má nyní Centrum koniakowské krajky. V Istebné se nachází Pamětní místnost Jerzyho Kukuczky, a každým rokem v květnu se pořádá závod na počest tohoto polského horolezce. Zvláštní pozornost si také zaslouží smrky, které zde žijí 160 let a dosahují výšky přes 50 metrů. Více

informací o těchto stromech naleznete v Muzeu Smrky v Istebné. V Jaworzynce se nachází trojmezí, místo kde se setkávají hranice tří států Polska, České republiky a Slovenska.

Lesní kostely jsou místa zahalená tajemstvím. Jedná se o opuštěná místa ve Slezských Beskydech, kde se během protireformace scházeli protestanti

na tajné bohoslužby. I když takových míst s největší pravděpodobností bylo nespočet, dodnes se uchovalo deset z nich (šest se nachází na polské straně, a tři na české straně hranice). Jen v okrese Těšín jsou tři lesní kostely: „Kamień“ na Równicy u Ustroní, kostel „Szymbków“ ve Wisle Bokowé a „Spowidzisko“ v Horní Lištné. 📍

HISTORICKÁ ŽELEZNIČNÍ STANICE ÚZKOKOLEJNÉ DRÁHY V RUDACH

Historická železniční stanice úzkokolejné dráhy v Rudach by měla být místem povinně navštěvovaným dětmi a všemi zájemci o historické dopravní prostředky. Nikoli bezdůvodně patří k největším zajímavostem Stezky technických památek slezského vojvodství.

Železniční úzkokolejná dráha v Rudach je pozůstatkem po někdejší, více než sto let staré železniční trati Gliwice-Ratibóř. Toto spojení sloužilo k přepravě zboží a osob. Dneska si to jen těžko můžeme představit, ale byly roky, kdy ročně na této trase cestovalo hodně přes milion cestujících, nepočítaje v to nákladní dopravu. Železnice

přestala fungovat v roce 1991 a od té doby jen chátrala. Naštěstí se v Rudach našli nadšení fandové, kteří se rozhodli zachránit alespoň fragmenty této historické dráhy.

Pokud dnes přijedeme do Rud, můžeme si tady prohlédnout nádražní budovu, trojkolejnou halu lokomotivního depa, vodojem, různé lokomotivy a několik vagonů. Největší atrakcí je však projížďka v historických vagoncích po železnici na dvou trasách. První trasa mezi stanicemi Rudy – Paproć – trvá kolem 30 minut. Druhá trasa do Stanice a zpět trvá přibližně jednu hodinu. Každý návštěvník si jistě povšimne velmi příjemného a přátelského přístupu

k dětem. Kromě jízdy v železničních vagoncích si návštěvníci mohou vyzkoušet své síly také na ručně poháněné drezině.

Vlastníkem objektu je gmina Kuźnia Raciborska, o objekt se stará Gminny Ośrodek Turystyki i Promocji v Rudach. Vláček je v provozu sezónně, avšak nádraží v Rudach je pro zájemce otevřeno po celý rok. Kromě zajímavostí, které mají nějaký vztah k železnici, se zde nachází rovněž lanový park pro děti a místo pro občerstvení. Doplňková atraktivní nabídka je určena pro organizované skupiny.

Podrobné a průběžné informace lze získat na stránce

www.kolejkarudy.pl

CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST CISTERCIÁCKÉ KRAJINNÉ KOMPOZICE RUD WIELKÝCH

Horní Slezsko má hodně lidí spojeno s uhebnými doly, hutěmi a průmyslovou krajinou. Málokdo však ví, že přibližně 30% rozlohy slezského vojvodství zaujímají lesnaté oblasti. Jednou z těchto oblastí je – v západní části slezského vojvodství situovaná – chráněná krajinná oblast Cisterciácké krajinné kompozice Rud Wielkých.

Chráněná krajinná oblast Cisterciácké krajinné kompozice Rud Wielkých vznikla v roce 1993. Zahrnuje území od Odry na západě po Orzesze a Woszycy na východě a dále od řeky Bierawky na severu po Rybnik na jihu o rozloze téměř 500 km². Do právní ochrany jsou zahrnuty zdejší svěžené úseky lesů, luk a neúrodné půdy doprovázející hustou říční sítí, dále velmi populární rybníky a jiné krajinné prvky, které přímo či nepřímo souvisí s činností cisterciáků započatou před 750 lety. Chráněná krajinná oblast se vyznačuje přírodní

atraktivitou spojenou se zchovalým rostlinným porostem, členitostí terénu a značnými kulturními hodnotami.

V běžném chápání je středověk považován za „dobu temna“. Cisterciáci, kteří byli do Rud pozváni v polovině 13. století, z tohoto pojetí vybočují. Plníce jako řádoví bratři pravidlo „Ora et labora“ (Modli se a pracuj) přispěli ke zvýšení materiální a duchovní kultury této části Slezska. Opatství situované na problematickém, zalesněném a podmačeném terénu, daleko od městských center, se orientovalo na výkonné zemědělské a lesní hospodářství. Nejprve však museli řeholníci v souladu se zásadami dnešní ekologie tyto oblasti zúrodnit. Zakládali proto rybníky, sady, zahrady, budovali cesty a z lesů získávali dřevo. Zabývali se také chovem zvířat a včelařstvím. Měli vlastní dehtárny, kovárny, dílny na výrobu kos a drátů, vinice, sklářskou hut a všechny

další řemeslné dílny potřebné k provozování ohromného hospodářství. V klášterním gymnáziu se věnovali se také vzdělávací činnosti. Dnes můžeme v chráněné krajinné oblasti vytvořené na tomto území obdivovat výsledky jejich mnohaleté činnosti. Patří k nim např. územní koncepce – systém cest, řady patrově situovaných středověkých rybníků, soustava sídel s Rudami ve středu a systém hydrotechnických staveb.

Největší kulturní hodnotou celé chráněné oblasti je klášterní a palácový komplex, jehož součástí je: trojlodní gotický kostel Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie, v posledních letech obnovená zástavba středověkého kláštera cisterciáků a barokní část palácové rezidence dostavěná v 18. století. V boční kapli kostela se nachází drobnoství proslavený obraz Matky Boží Pokorné a samotný chrám má zařazení bazili-

ky menší. Zástavba dávného opatství je přístupná návštěvníkům; ti mohou při procházce využít vytýčené naučné stezky. Nejcennější přírodní oblastí v rámci chráněné krajinné oblasti je lesní a rybníková rezervace „Łęczok“ nedaleko Ratibóře, chránící mnohadrhový lužní les, alej letitých stromů

a staré koryto řeky Odry, které jsou luhnímištem ptáků.

Cisterciácké krajinné kompozice Rud Wielkých vybízejí k návštěvě a poznání. Je to úžasné místo pro odpočinek, dlouhé procházky, výlety na kolech nebo víkendové vyjížďky automobilem.

www.rudy-opactwo.pl

JARMARKY NA HRANICI

Každý z generace 40+, kdo měl před rokem 1989 příležitost překročit mezistátní hranici v Chatupkach, si nepochybně dobře pamatuje na přítomnost a omezení spojená s vlastnictvím a převážením jakéhokoli zboží přes hranice. Dnes, když přijíždíme na stejné místo ve dnech konání akce s názvem „Jarmark na hranici“, „uslyšíme“ opravdový chechot historie. Toto místo totiž pulsuje obchodním životem, a to v mezinárodním měřítku.

„Jarmark na hranici“ je událost typu blešího trhu, která se koná od roku 2008 na bývalém hraničním přechodu Chatupki–Bohumín. Své stánky zde rozkládají nejen sběratelé starých věcí

z Polska a České republiky, ale rovněž lidoví umělci a řemeslníci nabízející své výrobky. Co se nabízí a prodává? Porcelán, ručně zhotovená bižuterie, věci do domácnosti pamatující doby lidového Polska, nejrůznější zboží a věci. Jarmark navštěvují se svými bohatými sbírkami pohlednic a poštovních známek filatelisté a filokartisté. Nechybí ani sběratelé starých bankovek a mincí. Zvláštní, také početnou skupinu navštěvující chatupcké jarmarky představují zájemci o nejrůznější militaria. Dají se tady získat staré helmy, uniformy, pušky stejně jako zbraně pro boj zblízka. Při troše štěstí a velké dávce trpělivosti zde také milovníci starožitností mohou narazit

na skutečný poklad nebo umělecké dílo. Jako na každém jarmarku tohoto typu jsou i zde bibliofilové – velký počet vystavovaných knih, památníků a časopisů umožní každému z nich si něco zakoupit do své sbírky.

Chybět nemohou ani lidé, kteří se chtějí zbavit starých a nepotřebných věcí, které je jim líto vyhodit na smetišť. A tak tady vidíme starý nábytek, hrnce, nádoby, včetně porcelánového, kdysi módní věci z broušeného křišťálu, nefungující hodiny a hodinky, nepoužívané bankovky, lampy, hrající nebo již pokažená stará rádia, magnetofony, vinylové gramofonové desky, již zapomenuté magnetofonové kazety a prv-

ní CD, stará čísla oblíbených časopisů, přečtené knihy anebo návody k obsluze dávno nevyroběných aut.

Avšak mnoho návštěvníků na tento bleší trh nepřijíždí proto, aby něco koupili, ale kvůli tomu, aby mezi těmi stovkami a tisíci vystavených exponátů hledali alespoň částečně našli kousek svého dětství, zejména spojeného s prarodičím, a aby si připomněli kdysi vzácné a dnes již ztracené cennosti z vlastního dětství.

Jarmark může být rovněž příležitostí k setkání lidí, kteří se dlouho neviděli, anebo k uskutečnění důležitých transakcí mezi zapálenými sběrateli. To se dá zvládnout u dobrého koláče nebo langoše a zapít českým pivem. V bez-

prostředním sousedství jarmarečních prostor se nachází zámek v Chatupkach s hotelem a restaurací a pro milovníky přírody hraniční meandry Odry s několika kilometrovými naučnými stezkami na obou stranách hraniční řeky. Velmi často jarmark doprovázejí akce, jako jsou ukázky, prezentace a umělecká vystoupení.

Chatupcký „Jarmark na hranici“ se koná dvakrát ročně – v polovině května a v září. Pořadatelem je Gmina Krzyżanowice. Stánky a stolky jsou rozkládány od páté hodiny ráno, účast vystavovatelů je zcela bezplatná. Od samého začátku se tato akce těší velkému zájmu jak vystavovatelů tak kupujících a prohlížejících, jichž do Chatupek přijíždějí pokaždé tisíce.

Z VÝŠKY JE VIDĚT VÍCE – STEZKA ROZHLEDEN A VYHLÍDKOVÝCH MÍST EUROREGIONU SILESIA

Stezka rozhleden a vyhlídkových míst Euroregionu Silesia se stává jednou z největších turistických atrakcí této části Horního Slezska. Po dokončení na ní najdeme více než třicet objektů. Již dnes bychom rádi doporučili některé z nich.

Nejvýše položeným vyhlídkovým bodem vznikající stezky je radniční věž v centru Głubczyc. Głubczycká radnice, jejíž kořeny sahají do 13. století, byla v roce 1945 téměř úplně zničena. Vypálená ruina byla po válce postupně bourána, až z ní nakonec zůstaly jenom

zbytky věže a fragmenty zdí v úrovni přizemí. V letech 2006–2008 došlo k celkové obnově radnice a jedním z jejích charakteristických prvků je právě 33 metrů vysoká věž.

Dalším vyhlídkovým místem v tomto regionu je rozhledna ve Włodzianině v gmině Branice. Rozhledna „vyrůstá“ ze zdí starého gotického kostela. Chrám sv. Mikuláše postavený v 15. století v gotickém slohu byl původně typicky obrannou stavbou. Později po přestavbě plnil funkci zámecké kaple. V roce 1945 byl kostel téměř zničen,

zachovaly se pouze stěny a právě tato věž. V posledních letech došlo k zabezpečení trosk kostela, které byly současně využity pro turistické účely. Zmiňovaná kostelní věž plní roli rozhledny. Výhled z ní je opravdu impozantní. Návštěvníci z ní mohou spatřit malebnou Opavskou pahorkatinu, kostelní věž v Głubczycích a dokonce i české Jeseníky.

Poměrně novým objektem je rozhledna u hraničních meandry Odry v Chatupkach. Je vysoká přes 27 metrů a na její vrchol vede 114 ocelových

schodů. Najdeme zde tři odpočívadla, z nichž to poslední je kryté stříškou. Nahoře se rozprostírá pohled na krásně meandrující řeku Odru a obce ležící kolem ní po obou stranách polsko-české hranice. Dalším výborně umístěným vyhlídkovým místem je plošina v Pogrzebieniu. Z této originální konstrukce lze spatřit celé údolí Odry a na horizontu Zlatohorskou vrchovinu, Moravkoslezské Beskydy a Těšínské Beskydy.

Svoji vyhlídkovou plošinu má také Arboretum Moravské brány v Ratibóři. Nachází se na svahu nad „Začarovanou

zahradou“. Z ní je krásně vidět labyrint ze živého plotu. Díváme-li se shora, můžeme spatřit jeho charakteristickou formu květu s pěti okvětími lístky, v každé roční době vypadající jinak. Nevšední vzhled má i rozhledna v Mszaně. Tématem této dvoupodlažní platformy jsou doly, které v současnosti nebo v minulosti byly v provozu. V prvním podlaží se nacházejí tabule s dějinami hornictví, ve druhém podlaží platformy je umístěno šest směrových tabulí s fotografiemi a popisem dolů.

PRAVIDELNÉ AKCE

Návrhy na trávení volného času v Dolním Slezsku se neomezují pouze na návštěvu turistických atrakcí. Je to v podstatě jen část toho, co stojí za zvážení při plánování pobytu. Samozřejmě, bez hradů a paláců, různorodé architektury, historických kostelů nebo sbírek muzeí by Dolní Slezsko vypadalo úplně jinak, avšak i rozmanitost pravidelných akcí, které přitahují návštěvníky z celého světa, svědčí o jedinečnosti regionu. Není těžké uhodnout, že období dovolených je čas, kdy se v téměř každém koutě vévodství pořádají takové nebo jiné akce. Podívejme se, kde a kdy je třeba být.

Příznivci historie, které zajímá historie by určitě měli zahrnout do plánu své dovolené návštěvu pevnosti Srebrna Góra - každý rok v červnu, se zde pořádá festival pevnosti, rekonstrukce bitvy z doby napoleonské, jakož i různé workshopy a soutěže pro diváky. Koncem června se v paláci Łomnica, který se nachází v malebném městečku Rudawy Janowickie, organizuje každoroční Svátek Inu, během kterého

můžete nakupovat na speciálním veletrhu lněných výrobků, zúčastnit se bohatého programu řemeslných dílen nebo si prohlédnout módní přehlídku lněných výrobků.

Červenec v městě Bolków je zapsán do kalendáře všech příznivců gotické hudby - každý ročník festivalu Castle Party organizovaného více než dvacet let přitahuje stále více a více nových kapel, jakož i tisíce účastníků z celého světa. V témže měsíci mají milovníci pokladů Země možnost rozšířit své sbírky během Lvovského akátového léta, které vyvrcholí mezinárodní burzou minerálů. Koncem července doporučujeme i Festival papíru ve městě Duszniki-Zdrój, kde se návštěvníci mohou během workshopů dozvědět o procesu výroby papíru a jeho historii.

V srpnu probíhá v lázeňském městečku Kudowa-Zdrój Moniuszkowski mezinárodní festival klasické hudby. Ve městě Duszniki-Zdrój se koná Międzynarodowy Festiwal Chopinowski v městě Duszniki - Zdrój. Oba festivaly jsou akce světové třídy s více než padesátiletou tradicí, které nemusíme zvlášť

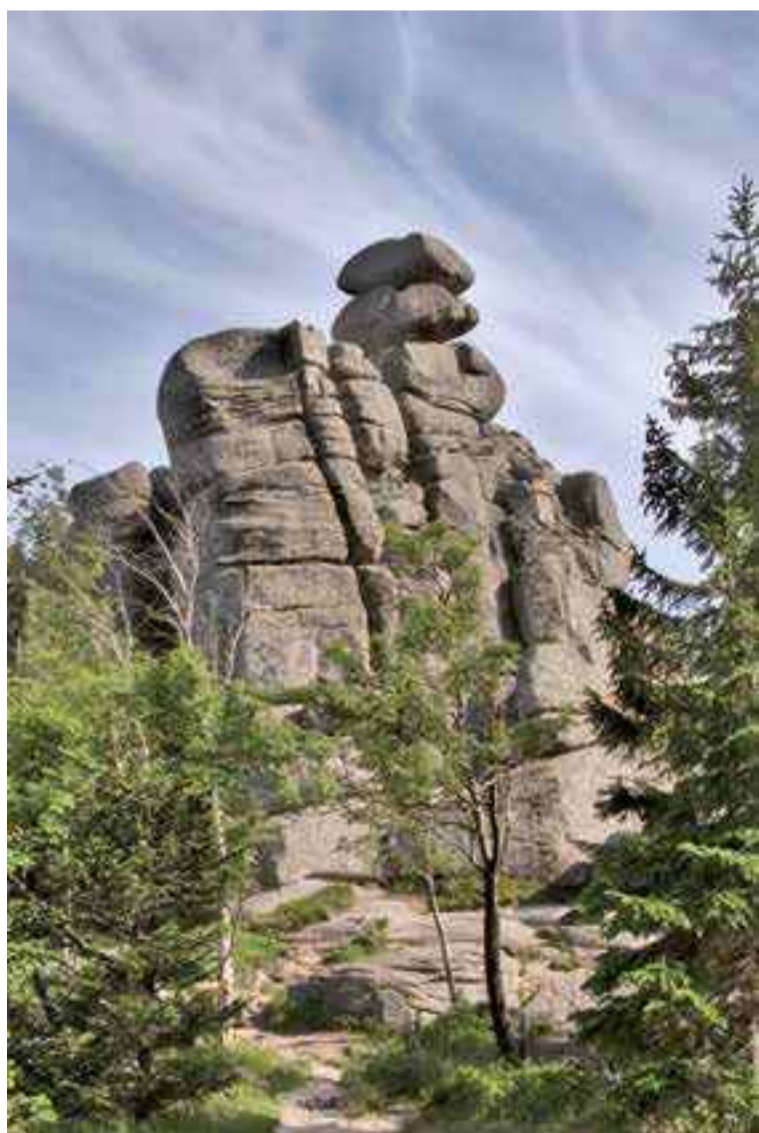

popisovat. Neméně zajímavý je Festival keramiky organizovaný v obci Bolesławiec - během několika dní akce se koná největší výstava keramiky v Polsku a v rámci ní množství doprovodných akcí (workshopy, koncerty a jiné). Koncem srpna se vyplatí navštívit polský Zgorzelec a německý Görlitz, abyste se zúčastnili městských festivalů s více než dvacetiletou tradicí - Jakubského

svátku Starého města v Zgorzelcu a Altstadtfest Görlitz.

Na konci prázdnin navrhujeme navštívit další dvě akce. První z nich je Horský festival Andrzeje Zawadky ve městě Łądek-Zdrój, na kterém se každoročně setkávají příznivci hor, včetně nejlepších horolezců z celého světa. Během festivalu jsou udělovány jedny z nejvýznamnějších ocenění v horolezeckém prostředí - Zlaté cepíny (Piolets

d'Or), které jsou udělovány horolezcům, který provedli nejvýznamnější výstupy v aktuální sezóně a od nedávna - za všechny životní úspěchy. Ve městě Stronie Śląskie a obci Sienna se několikrát - po přestěhování z Vratislavi koná Festival Literární stanice, v rámci kterého mají hosté možnost poslechnout si čtení, diskuse a koncerty za účasti spisovatelů z Polska a ze zahraničí. 📖

Podzemí dolnoslezských pevností a hradů, chodby starých dolů, přeměněných na muzea a galerie, tunely a příštířky z dob druhé světové války, skrývající se v horách, skrývají mnohá tajemství, které ještě nebyly odhaleny. To je důvod, proč je Trasa tajemných podzemí velkou příležitostí dostat se nejen hluboko do země, ale především je to příležitost k poznání mimořádné dramatické historie regionu. Jaké zajímavosti najdete na mapě dolnoslezských podzemí?

V Kladsku a Srebrnej Góře čekají na návštěvníky dvě opevněné pevnosti z pruského období, postavené nebo přestavěné v 18. století za vlá-

dy Fridricha Velikého. Pro turisty byly v Kladsku zpřístupněny tunely přímo pod pevností, jakož i tunely pod starým městem, které v minulosti sloužily obyvatelům na obchodní a obranné účely. Dnes vytvářejí velmi zajímavou podzemní turistickou trasu. V Srebrnej Góře můžeme navštívit nádvoří, korunu pevnosti s vyhlídkovými body, jakož i kasematy umístěné v podzemí.

Při hledání dalších atrakcí na trase, v Sovích horách najdete síť podzemních tunelů, chodeb a bunkrů z let 1943-1945. Obrovský komplex strategického významu pro německé velitele, vybudovaný hluboko pod zemí v rámci tajemného projektu s označením „Rie-

AKTIVNÍ CESTOVNÍ RUCH V DOLNÍM SLEZSKU

Pokud si nejvíce ze všeho oceníte čas strávený na čerstvém vzduchu, v obklopení přírody, nemusíte dále hledat, kde nejbližší vycestovat. Přijďte do Dolního Slezska! Bez ohledu na to, zda si více ceníte turistiku v horách, či klidné procházky na břehu řeky, každý z vás si zde najde něco pro sebe. Rychlost, kterou se pohybují chodci je asi 5 km/h, čili ideální na to, abyste nevynechali žádnou z atrakcí, a těch je v této oblasti hodně, zejména v oblasti česko-polského pohraničí, po obou stranách hor. Stačí se vydat na jednu ze sudetských turistických tras, přejít na jednu z populárních tras v Jižerských horách, v Krkonoších nebo v masivu Sněžky v Kladském regionu, abyste pochopili, proč každý rok tolik turistů navštěvuje tato půvabná místa.

Na krátkou rekreační procházku si můžete zvolit výstup ke třem vodopádům na polské straně Krkonoš - vodopád Kamieńczyk, Szklarka a Podgórna. Procházku k prvním dvěma, které se

nacházejí v obci Szklarska Poręba, je možné naplánovat jako jednodenní výlet, který je navíc ozvláštňen skalními útvary, které se nacházejí podél cesty, např. skalami s názvem Krucze Skaty. Neméně zajímavou myšlenkou, dokonce i pro rodiny s dětmi, bude celodenní výlet do skalního města v blízkosti českých měst Adršpach a Teplice nad Metují - kde v důsledku zvětrávání pískovce vznikla nejen rozsáhlá, ale i zcela unikátní síť skalních kaňonů a štěrbin, které v kombinaci s malým jezerem, tvoří opravdu nádherné scenérie.

Turisté, kteří mají rádi dlouhé výstupy doporučujeme jednu z klasických tras v regionu - např. přechod z Krkonoš z obce Szklarska Poręba do Karpacze nebo dokonce do sedla Okraj (nebo opačným směrem) s ubytováním v polských horských chatách nebo horských hotelích na české straně. Úroveň obtížnosti tras je velmi různorodá - od náročných tras s názvem Ściezka pod Reglami (táhnoucí se podél plesa Śnieżny Staw

na úpatí postglaciálních kotlů), která vyžaduje dobrou kondici až po hlavní hřebeni Krkonoš, který nevyžaduje překonávání příliš velkých převýšení, s výjimkou výstupu na začátku cesty. Naštěstí v tomto případě je dobrá každá volba. Úchvatné dojmy a výhledy vám poskytne nejen štít Sněžky, půvabná horská plesa (Śnieżne Stawy při Śnieżnym kotlu, Wielki Staw a Mały Staw při horské chatě Samotnia) a skalní útvary (např. Pielgrzymka, Trzy Świnki, Owczeska Skaty a jiné), ale také přechod české trasy přes Kozí hřbety, která je jediným typickým hřebemem v rámci Krkonoš.

Toto je jen několik návrhů z mnoha potenciálních turistických tras. Při plánování aktivní dovolené v regionu si nemůžete nechat ujít Český ráj (park zařazen do seznamu památek UNESCO), Bozkovské dolomity jeskyně nebo malebné Orlické hory, odkud se snadno dostanete do obce Duszniki-Zdrój nebo Polanica-Zdrój, které jsou jedny z nejoblíbenějších lázeňských středisek. 📍

TRASA TAJEMNÝCH PODZEMÍ

se", nebyl úplně dokončen, některé chodby a místnosti byly úmyslně zničeny těsně před koncem války, ale po mnoha letech průzkumu se podařilo odkrýt některé jeho části. Walimské doly - komplex „Říčka“, který tvoří tři propojené chodby o délce asi 500 metrů, je jedním ze tří míst, která jsou turistům k dispozici. Dalším důležitým bodem na mapě je podzemní město Osówka ve městě Głuszycy, kde hosté, kteří navštíví toto místo mohou projít přibližně 1500 metrů tunelů, chodeb, bunkrů a dílen. Neméně zajímavé jsou i ty, které vznikly jako součást projektu „Riese“ a které byly nedávno otevřeny pod zámekem Książ.

Součástí Trasy tajemných podzemí jsou také staré doly, přizpůsobené k přehlídkám, které jsou samy o sobě svědectvím hornické tradice v regionu, která se datuje mnoho století dozadu. Je to tak i v případě starého uranového dolu v Kletně, který je svědkem drancování a mimořádně nebezpečné těžby této radioaktivní suroviny v le-

tech 1948-1953 (některé chodby už ve středověku sloužily horníkům na hledání železa a stříbra). Ve fragmentech dolu 18, zpřístupněného turistům, můžete vidět krásné minerály (fluorit, křemen, ametyst), přičemž jsou nyní zcela bezpečné. Ještě bohatší tradicí se může pochlubit důl zlata ve městě Złoty Stok, o němž se první zmínky objevují v pramenech téměř před 800 lety - dnes prohlídka zahrnuje přechod přes štolu Gertruda, pokladnu, která ukazuje množství zlata vytěženého v dole, tzv. Chodník smrti, jakož i Muzeum výstrah,

upozornění a výzev (www.kopalniazłota.pl/cs/nabidka/navsteva-dolu).

Mapu bodů na Trase tajemných podzemí doplňují dvě stejně fascinující místa - Starý důl, Vědecké a umělecké centrum ve Walbrzychu, největší postindustriální zařízení tohoto typu v Polsku, které bylo otevřeno v dole Julia - několik let nefungující důl karmenného uhlí, jakož i Geopark v Krobici, fungující v prostorách bývalého dolu sv. Jana, který byl několik století pracovištěm horníků těžících okrem jino i cín a kobalt. 📍

TURISTICKÉ TRASY OPOLSKA

I trasa: Niské knížectví: Nisa – Otmuchów – Paczków

Nacházíme se na území bývalého Niského knížectví, které patřilo biskupům po téměř 500 let. Kulturně bohatá oblast je velmi geograficky rozmanitá, nacházejí se zde hory i jezera, díky čemuž lze v rámci aktivní dovolené navštívit mnoho zajímavých míst.

V jihozápadní části vojvodství, v údolí řeky Kladská Nisa, na úpatí Východních Sudet leží město Nisa (Nysa), které se řadí mezi největší a nejkrásnější města Opolska. Město oslňuje svou historií a četnými památkami z dob své slavné minulosti. Patří mezi ně měšťanské domy na náměstí (Rynek), jehož dominantou je radnice a renesanční Dům městské váhy (Dom Wagi Miejskiej). K hlavním atrakcím tohoto města patří Krásná studna (Piękna Studnia), barokní Tritónova fontána (Fontanna Trytona), městské obranné věže – Wroctawska a Ziębiczká, Palác vratislavských biskupů (Pałac Biskupów Wroctawskich), v němž se nachází Niské muzeum. Nisa je nazývána „slezským Římem“ (Roma Silesia). Toto pojmenování připomíná časy, kdy se zde nacházelo sídlo vratislavských biskupů. V centru města stojí za pozornost bazilika sv. Jakuba a Anežky (bazilika pw. św. Jakuba i Agnieszki), jejíž podoba se utvářela v 15. století. Ze stejné doby pochází sousední zvonice, ve které je uložena neobvyklá pokladnice sv. Jakuba (Skarbiec św. Jakuba). Obsahuje zlatnické výrobky z období od 12. do 18. století, kdy Nisa byla centrem zlatnictví ve Slezsku.

Naprosto odlišný charakter má další pamětihodnost, jež odkazuje na období více než 200 let pruského a německého panování. Z této doby pochází mohutná Niská pevnost (Twierdza Nysa), jejíž dobře zachovalé části ukazují, že opevnění města se řadilo k těm nejzajímavějším v Polsku. Hlavním objektem pevnosti je Bastion sv. Hedviky (Bastion św. Jagwigi) s výstavními síněmi s expozicí o historii pevnosti. Každý rok v červenci se koná slavnost Dny Niské pevnosti (Dni Twierdzy Nysa), které návštěvníkům umožňují se vrátit v čase o dvě století zpět do doby napoleonských válek. Ukázkový bitvy z roku 1807 doprovázejí efektní vojenské přehlídky. Těto slavnosti může konkurovat jen Festival ohně a vody (Festiwal Ognia i Wody), který se koná začátkem července. Jedná se o zábavní a hudební akci u Niského jezera, jejímž vyvrcholením jsou ohňostroje nad hladinou jezera.

Niské jezero je rekreačním místem pro obyvatele města i turisty, jeho západní písčité břeh je uzpůsoben k rekreaci. Nachází se zde půjčovna plavidel, pláže a loviště pro rybáře a archeologická naleziště, proto si každý může najít něco pro sebe.

Velmi srovnatelné zajímavosti nalezneme také v nedalekém Otmuchově s bohatou historií sahající až do počátku 11. století, kdy byly položeny základy nejstaršího hradu z kastelánské soustavy na území Slezska. Malebné náměstí s působivou renesanční radnicí a starými obytnými domy, nad nimiž se tyčí barokní kostel sv. Mikuláše a sv. Františka (kościół św. Mikotaja i św. Franciszka) s vysokými věžemi ze 17. století. Starý hrad nacházející se nad centrem města plní dnes ubytovací funkci s restaurací, dovnitř vedou známé „koňské schody“, po nichž se kdysi jezdilo koňmo.

Město je hojně navštěvované především během akce Léto květin (Lato Kwiatów), která se koná pravidelně v červenci. Barevné výstavy květin a užitého umění doprovázejí koncerty, přehlídky a slavnosti s ohňostrojem. Nezanedbatelným prvkem Otmuchowa je jeho poleha u Otmuchowského jezera, díky čemuž

lze návštěvu města spojit s odpočinkem. Vodní plochu velmi rádi využívají milovníci vodních sportů, rybáři, pláže vybízí k opalování a procházkám.

Další etapou na naší trase je Paczków s dobře zachovalými středověkými městskými hradbami a věžemi tvořícími kolem města 1200 m dlouhý prstenec, díky čemuž město získalo pojmenování „polský Carcassonne“. Kromě radnice, památných domů a monumentálního opevněného kostela je symbolem Paczkowa Katův dům (Dom Kata) vystavěný z hrázděného zdiva. V Metamuzeu motorismu (Metamuseum motoryzacji) lze obdivovat interaktivní centrum techniky se zajímavou sbírkou veteránů a dalších motorových vozidel. Návštěva Plynárenského muzea (Muzeum Gazownictwa) nacházejícího se ve starých budovách plynárny nabízí expozici zařízení pro výrobu městského plynu a umožňuje poznání tajů plynárenské techniky.

II. Trasa: Dinosauři – Malá pánev – Ozimek – Turawská jezera

Trasa vede přes Stobrawsko-Turawské bory s přírodním parkem, toto území je silně spjato s tradicemi hutního průmyslu. Nabízí poznání postindustriálního dědictví a nádherné přírody, které doplňuje dobrodružství s pradávno historii představenou jednoduchou poučnou a zábavnou formou.

Trasu zahájíme návštěvou zábavního parku JuraPark Krasiejów, kde se na ploše 40 ha nachází 250 modelů dinosaurů. Park odkazuje na objev pozůstatků prehistorických plazů z dob 230 milionů let a představuje turistický a vědecký komplex s Paleontologickým muzeem (Muzeum Paleontologiczne) a rekonstrukcí jurského parku. Návštěva parku je cestou v čase a velkou dávkou poznání, kterou lze načerpat v multimediálním tunelu času, prehistorickém oceanáriu, 5D kině a v parku věnovaném lidské evoluci (Park Nauki i Rozrywki JuraPark Krasiejów Park vedy a zabawy, Krasiejów).

Nacházíme se v údolí řeky Malá pánev (Mała Panew), jež protéká Opolskou rovinou (Równina Opolska). Četné meandry a mrtvá ramena této „opolské Amazonky“ vybízí ke kajakovému sjezdům. Nabídka sjezdů celého říčního toku je rozdělena na etapy s odlišnými stupni obtížnosti, každá je jinak dlouhá a je určena pro kajáky či začátečníky nebo pokročilé. Údolí řeky a okolní lesy jsou příznivé pro pěší turistiku a cyklistiku, v této oblasti se nachází také několik koňských stájí.

Další zastávku je Ozimek, který je spojen s hutnickým průmyslem, jehož začátky sahají do přelomu 18.-19. století. Bývalá královská huť Malapanew (Huta Malapanew), jejíž tradici dodnes udržuje huť Małapanew, tvoří významný aspekt opolské historie. Můžeme se s ní seznámit v Muzeu hutnictví (Muzeum Hutnictwa) v Ozimku. Zde si můžeme prohlédnout nejstarší evropský Železný visutý most (Żelazny Most Wiszący) z roku 1827 – zážrak techniky 19. století. Konstrukce váží 55 tun sestává z mostovky zavěšené železnými lany mezi dvěma litinovými pylony vytvořenými z odlitků a ozdobenými neogotickými portály.

Na řece Malá pánev byla vytvořena umělá nádrž Turawské jezero (Jezioro Turawskie). Severní a jižní břeh tvoří pláže obklopené borovými lesy s mnoha rekreačními středisky. Toto jezero společně se dvěma sousedními jezery – Střední a Malé – tvoří soustavu Turawských jezer. O 2 km dále se nachází Stříbrné jezero (Jezioro Srebrne, říká se mu také Zelené nebo Smaragdové). Rozsáhlá plocha vodní hladiny (cca 20 km²) a hloubka dosahující až 13 m vytváří vhodné podmínky pro vodní sporty.

Malebná zátíší obklopená borovými lesy patří k vyhledávaným rekreačním a rybářským oblastem.

III Trasa: Polsko-české pohraničí: Zlatohorská vrchovina, Prudnik, Moszna, Łącznik, Głogówek

Trasa výletu zahrnuje komplex Zlatohorské vrchoviny, jediného horského pásma na území Opolska, na polsko-českém pohraničí, a blízká města s objekty velké historické hodnoty.

Zlatohorská vrchovina (Góry Opawskie) je součástí horského masivu Jeseníky, která představuje nejvyšší část polských Sudet a získala označení přírodní park. Tato oblast skýtá možnosti horské turistiky, pro cházek po malebných stezkách a mezi soutěskami. V zimě nabízí odpočinek na běžkách, na české straně také sjezdové lyžování. Nejvyšší vrchol, Biskupská kopa (Kopa Biskupia), dosahuje výšky 890 m n. m. Na vrcholu lze vystoupat na rozhlednu, odkud lze pozorovat okolní zalesněné kopce. Zlatohorská vrchovina má vrcholy kopulovitého tvaru s příkrými srázy, nacházejí se zde četné skalní útvary, jeskyně a bývalé kameolomy s vodními plesy. V horských městečkách Jarnołtówek, Pokrzywna a Podlesie jsou výborné ubytovací a gastronomické možnosti za příznivou cenu.

V rámci zastávky v Głuchotazích v srdci Zlatohorské vrchoviny lze navštívit zajímavý kostel sv. Vavřince, který je vystavěn v románských základech, a středověkou Věž horní brány (Wieża Bramy Górnej). V centru města se nachází lázeňský park, který odkazuje na tradice léčitelství z 19. století, kdy se zde léčilo pomocí vodoléčby doktora Priessnitz a doktora Kneippa. Na tu dnes stále navazuje bohatá nabídka sanatoria v Głuchotazích.

Další zastávku na trase je Prudnik, který za svůj rozvoj v dřívějších dobách vděčí textilnímu průmyslu. Jeho stopy zachycuje Centrum tkalcovství (Centrum Tradycji Tkackiej), které představuje bohatou historii tkalcovství. Za návštěvu stojí také Muzeum Prudnicka (Muzeum Ziemi Prudnickiej), jež sídlí ve středověkých baštách. Největší atrakcí je Vokova věž (Wieża Woka), pojmenovaná po legendárním rytíři, která je pozůstatkem prudnického hradu a dnes plní funkci rozhledny. Jedná se o nejstarší budovu tohoto typu v Polsku. Nedaleko města leží Sanktuárium sv. Josefa v Prudniku, v městské části Las, kde můžeme navštívit celou polského primase, kardinála Stefana Wyszyńskiego, který v tomto vězení pobýval v letech 1945-55.

Z Prudniku směřujeme k pohádkovému zámku v Moszně, který je stejně krásný jako Sněžhurčín zámek v Disneylandu. Zámek má 365 místností a 99 věží, díky čemuž se řadí mezi neoriginálnější budovy svého druhu v Evropě. Neotřelý vzhled mu propůjčila fantazie jeho majitele, pohádkově bohatého průmyslníka Franze Huberta von Tiele-Wincklera, který na přelomu 19. a 20. století nechal tuto neobvyklou budovu postavit. Prohlídka s průvodcem návštěvníky provede čekárnou pro hosty, bývalou zrcadlovou síní, knihovnou, obrazárnou, pokojem hraběte a zámeckou kaplí. V nabídce je také prohlídka zámku včetně podzemních chodeb, doposud nepřístupných komnat a krypty. Tato trasa je dlouhá 1,5 km a návštěvníci při ní zdolají 640 schodů a výrazné výškové rozdíly – 35 m vysokou věž a 5 m pod úroveň terénu.

Zámek hostí mnoho uměleckých akcí a koncertů, nejvýznamnější mezi nimi je Hudební slavnost kvetoucích azalek (Muzyczne Święto Kwitnących Azalii), která se pravidelně pořádá v květnu a červnu. Na slavnosti vystupují vynikající hudebníci, kteří popularizují hud-

Kajakový sjezd „Opolské Amazonky“ / Spływ kajakowy „Opolską Amazonką“

bu slavných skladatelů. Koncerty jsou doprovázeny výstavami a malováním v přírodě.

V sousedství usunáč Moszne se nachází další pozoruhodný objekt – Továrna robotů (Fabryka Robotów) v Łączniku, jejímž autorem je nadšenec Sebastian Kucharski. Obrovští ocelový ručně zhotovení roboti jsou inspirováni sci-fi filmy a filmovou sérií Transformers. Vznikli z autovrakovišť a ocelových odpadů. Roboti jsou různé velikosti, největší a nejpracnější roboti váží až 900 kg a dosahují výšky 3,5 m. Stavba takového exponátu vyžaduje až 700 hodin.

Na naší trase navštívíme město Głogówek zvané „polský Jeruzalém“, jež láká zajímavou historií a krásnými památkami. Největší atrakcí je zámek Oppersdorffův v renesančním stylu z 16. století. Do dějin města a polského státu se zapsal jako dočasná rezidence krále Jana Kazimíra během švédských nájezdů. Dnes v něm sídlí Regionální muzeum (Muzeum Regionalne). Na náměstí v centru města můžeme obdivovat radnici a nejkrásnější domy, včetně domu malíře Sebastianiho z 18. století. Jeho fresky se dochovaly v kostele sv. Bartoloměje a v komplexu budov františkánského kláštera, který je znám svou lozetánskou kaplí. Dějiny města jsou spojeny s pobyttem Ludwiga van Beethovena, po němž zde zůstal klavírní a rukopisy. Na přelomu září a října se zde pravidelně koná Slezský festival Ludwiga van Beethovena (Śląski Festiwal im. Ludwika van Beethovena).

IV. Trasa: Opole a okolí

Opole, hlavní město regionu, dýchá historií, která sahá až do dob sv. Vojtěcha, patrona města. S městem je rovněž spojen kníže Kazimír I. Opolský, umělec Jerzy Grotowski nebo autor opolských festivalů Karol Musiot. Toto město je k turistickým prohlídkám velmi příjemné, protože k většině zajímavostí lze dojet pěšky a pamětihodnosti sousedí s rekreačními středisky.

Prohlídku můžete zahájit na Univerzitním návrší (Wzgórze Uniwersyteckie), které nese pojmenování „Opolský Akropolis“. Je to nejvyšší položený bod města, ležící ve výšce 165 m n. m. a nabízející panoramatický pohled na staré město. V blízkosti univerzity a kostela (kostel sv. Vojtěcha na Górci), bylo situováno náměstí umělců (Skwer Artystów) se současnými pomníky polských autorů a účinkujících, kteří jsou spojeni s Opolím a národním festivalem polské písně (Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki), a expozicí památných soch. Na náměstí můžeme v jednom domě navštívit Muzeum opolského Slezska (Muzeum Śląska Opolskiego) se zajímavou expozicí. Dominantou náměstí je radnice se zdobenými budovami. V sousedních ulicích nalezneme památné kostely a okázalou katedrálu. Romantickou část města tvoří nábre-

ží „Opolské Benátky“, které se zrcadlí v Młynówce, rameni řeky Odry. Odtud, když mjíme pomník Karola Musiota, duchovního otce města, přecházíme po pěší lávce – Most Groszowy – na ostrov Pasiaka, odkud ční nad městem Piastovská věž (Wieża Piastowska), která představuje pozůstatek po historickém piastovském hradu. Po prohlídce z výšky vyhlídkové terasy vidíme opolský Amfiteatr tisíciletí (Amfiteatr Tysiąc - lecia), v němž se v roce 1963 pořádal Národní festival polské písně, který hostil největší hvězdy polské hudební scény. Interaktivní moderní Muzeum polské písně (Muzeum Polskiej Piosenki) přibližuje nejen historii slavných festivalů, ale seznamuje rovněž s úspěchy národní populární hudby.

Chvilce odpočinku nabízí Barlického rybník (Stawek Barlickiego), který je pozůstatkem po vodním příkopu piastovského hradu. V letní sezóně zde můžeme ve stanovených hodinách zhlédnout představení zpívající fontány. Odtud můžeme dále pokračovat podél Odry po Nadodrzańském bulváru a dojdeme k rekreačnímu středisku na Ostrově Bolko (Wyspa Bolko). Je to ráj klidu a zeleně. Síť udržovaných stezek je určena pro sportovní aktivity, pro jízdu na kole, kolečkových bruslích, skateboardech nebo pro nordic walking a běhání. Zde se také nachází Zoologická zahrada (Ogród Zoologiczny), jež na rozloze více než 30 ha představuje cca 1500 zvířat, zástupců 290 druhů.

V letní sezóně mohou návštěvníci využít možnost plavby výletním parníkem, který pluje po Odře a Młynówce. Z paluby parníku lze obdivovat většinu turistických atrakcí města. K přístavu lze dojet patrovým londýnským autobusem.

Na kraji města, v Bierkowicích, které jsou přístupné městskou hromadnou dopravou, se nachází etnografický park Muzeum opolské vesnice (Muzeum Wsi Opolskiej) poskytující obraz venkovské architektury v 18. – 20. století. Nachází se v něm cca 50 památkových budov s originálním vybavením interiéru z území Opolského Slezska, včetně větrného mlýna, vodního mlýna, kovárny, vesnické krčmy, školy a kostela.

Hlavní město regionu je místem výjimečných kulturních a zábavních akcí, které se zde pořádají pravidelně. Kromě Národního festivalu polské písně (Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej), se konají Opolské divadelní konfrontace (Opolskie Konfrontacje Teatralne), Mezinárodní festival bicích nástrojů (Międzynarodowy Festiwal Perkusyjny), Filmový festival opolské lamy (Festiwal Filmowy Opolskie Lamy) nebo Celostátní festival loutkových divadel (Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek). Labužníky, milovníky rukodělných prací a etnické atmosféry zve k návštěvě každoročně pořádaný jarmark sv. Františka (Jarmark W. Franciszka) a kulinařský svátek Opolský festival chutí (Opolski Festiwal Smaków).

www.szlakczarownic.eu